EUROPOS
KOMISIJA

Strasbūras, 2016 11 22
COM(2016) 723 final

2016/0359 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl prevencinio restruktūrizavimo mechanizmų, antrosios galimybės ir priemonių restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui gerinti, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/30/ES

(Tekstas svarbus EEE)

{SWD(2016) 357 final}
{SWD(2016) 358 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Nemokumo nuostatos apima platų priemonių ratą: įsikišimą anksti, kol įmonė dar nesusidūrė su dideliais sunkumais, savalaikį restruktūrizavimą, kuriuo siekiama išsaugoti perspektyvias verslo dalis, turto likvidavimą tais atvejais, kai įmonės kitaip išgelbėti neįmanoma, ir galiausiai antrosios galimybės suteikimą sąžiningiems verslininkams panaikinant jų skolas.

Tinkamai veikianti nemokumo sistema, apimanti visas šias priemones, yra esminė palankios verslo aplinkos dalis, nes ja prisidedama prie prekybos ir investicijų[1], padedama kurti ir išsaugoti darbo vietas ir padedama ekonomikai lengviau atlaikyti ekonominius sukrėtimus, lemiančius didelį probleminių paskolų skaičių ir nedarbą. Tai yra svarbiausi Europos Komisijos prioritetai.

Nemokumo klausimams būdingas ryškus Sąjungos aspektas. Vis glaudžiau tarpusavyje susieta bendroji rinka ir vis svarbesnis skaitmeninis aspektas reiškia, kad grynai nacionalinių įmonių, vertinant klientų bazę, tiekimo grandinę, veiklos sritį, investuotojų ir kapitalo bazę (tai tik keletas kriterijų) yra labai mažai. Svarbu, kad nemokumo klausimai taip pat atgraso nuo plėtros ir investavimo užsienyje. Daug investuotojų netikrumą dėl nemokumo nuostatų arba ilgų ir sudėtingų nemokumo procedūrų kitoje šalyje riziką nurodo kaip vieną iš pagrindinių priežasčių neinvestuoti arba neužmegzti verslo santykių už savo šalies ribų. Taigi didesnis nemokumo teisės reglamentavimo laipsnis yra būtinas gerai veikiančiai bendrajai rinkai ir tikrai kapitalo rinkų sąjungai. Todėl šis klausimas seniai kelia didelį susidomėjimą ES lygmeniu.

Labiau suvienodinus nemokumo ir restruktūrizavimo procedūras būtų padidintas teisinis tikrumas tarpvalstybiniams investuotojams ir skatinama laiku restruktūrizuoti gyvybingas finansinių sunkumų patiriančias įmones. Dėl neefektyvių ir skirtingų nemokumo įstatymų investuotojams tampa sunkiau vertinti kredito riziką, ypač svarstant galimybę investuoti kitoje šalyje. Daugiau dalijimosi rizika tarp tarp valstybių, tvirtesnės ir likvidesnės kapitalo rinkos ir diversifikuoti ES įmonių finansavimo šaltiniai pagilins finansinę integraciją, sumažins kreditavimo sąnaudas ir padidins ES konkurencingumą.

Restruktūrizavimas ir nemokumas

Šiandien Europoje pusė visų įmonių išgyvena mažiau nei 5 metus[2]. Nuo ekonomikos krizės žemiausio taško 2009 m. įmonių nemokumo atvejų padaugėjo ir šis skaičius išlieka aukštas, nors atrodo, kad tendencija jau keičiasi. Keliose valstybėse narėse pastebima tendencija su finansiniais sunkumais susidūrusias perspektyvias įmones skatinti likviduotis užuot anksti restruktūrizavusis. Apskaičiuota, kad kasmet ES bankrutuoja 200 000 įmonių (arba kasdien po 600), dėl to kiekvienais metais tiesiogiai netenkama 1,7 mln. darbo vietų. Vienas iš keturių tokių atvejų – tarptautinis nemokumas, t. y. juose dalyvauja kreditoriai ir skolininkai iš daugiau nei vienos ES valstybės narės[3]. Būtų galima išgelbėti nemažą dalį įmonių ir susijusių

---

1 Komisijos 2016 m. metinėje augimo apžvalgoje (COM(2015) 690 *final*, 2015 11 26) aiškiai pripažįstama „gerai veikiančių nemokumo sistemų“ svarba investavimo sprendimams.

2 Vadovaujantis greitąja „Eurobarometro“ apklausa Nr. 354 (2012), kuri taip pat parodė, kad 43 proc. europiečių nenori imtis verslo, nes baiminasi, kad jis žlugs (p. 72).

3 Komisijos tarnybų darbinis dokumentas. Poveikio vertinimas prie Komisijos rekomendacijos dėl naujo požiūrio į verslo nesėkmes ir nemokumą, SWD(2014) 61 *final*, 2014 3 12, p. 2.

darbo vietų, jeigu visose valstybėse narėse, kuriose jos įsikūrusios, turi turto arba kreditorių, būtų nustatytos prevencinės procedūros. Be to, esant savalaikio prevencinio restruktūrizavimo procedūroms būtų užtikrinta, kad veiksmų bus imamasi anksčiau nei bendrovės neįvykdo skolinių įsipareigojimų. Tai padėtų sumažinti riziką, kad ekonomikos ciklui perėjus į neigiamą stadiją, paskolos taps probleminėmis, ir taip sumažintų susijusį neigiamą poveikį finansų sektoriui. Tačiau skirtingų nemokumo sistemų tarpvalstybinis aspektas ir kaštai – gerokai platesnis klausimas. Visų pirma, nors kreditorių tiekimo grandinėje gali būti tiekėjų, veikiančių tik šalies viduje, susidūręs su finansiniais sunkumais tiekėjas, kurio negalima išgelbėti, vis tiek gali lemti neigiamą poveikį, o šis gali sukelti tarpvalstybinės įmonės nemokumą. Tokių tarpvalstybinių nemokumo atvejų poveikis gali būti ypatingai didelis, nes jie dažniau susiję su stambesnėmis įmonėmis. Antra, kai kurių įmonių kreditoriai užsienyje (ypač MVĮ) gali būti linkę atsisakyti tarpvalstybinių reikalavimų vien dėl to, kad juos įgyvendinti per brangu, pavyzdžiui, jei reikia vietos teisininko konsultacijos. Galiausiai galima tikėtis, kad bendrosios rinkos pokyčiai ateityje lems, kad tarpvalstybinius santykius palaikys daugiau įmonių, todėl tarpvalstybinį poveikį turinčių nemokumo atvejų daugės. Didelė rinka ypač reikalinga novatoriškoms įmonėms, kad jos galėtų klestėti ir išvengtų nemokumo pirmuosius 5 metus.

Valstybių narių restruktūrizavimo ir nemokumo sistemų kokybė turi tiesioginį poveikį kreditorių susigrąžinimo normai. Iš Pasaulio banko rodiklių galima spręsti, kad ES susigrąžinimo norma siekia nuo 30 proc. Kroatijoje ir Rumunijoje iki 90 proc.[4] Belgijoje ir Suomijoje. Susigrąžinimo norma aukštesnė ten, kur labiausiai paplitusi nemokumo procedūra yra restruktūrizavimas. Tokiose šalyse kreditoriai gali tikėtis atgauti vidutiniškai 83 proc. reikalavimų, tuo tarpu likvidavimo procedūros vidurkis yra 57 proc[5]. Nors šie rezultatai taip pat atspindi ekonominius veiksnius (pavyzdžiui, bendrą ekonomikos būklę), jie pabrėžia visuotinės nemokumo sistemos, grindžiamos tvirta institucine ir kultūrine aplinka, svarbą visuomenei užtikrinant geresnį rezultatą.

Prevencinio restruktūrizavimo procedūrų elementai, darantys poveikį procedūrų veiksmingumui ir atitinkamai išgelbėtų įmonių skaičiui ir ilgalaikiam gyvybingumui, valstybėse narėse gerokai skiriasi. Pavyzdžiui, pagal veiksmingą sistemą turėtų būti reikalaujama, kad sunkumų patirianti įmonė kuo anksčiau galėtų pasinaudoti prevenciniu restruktūrizavimu. Tačiau kai kuriose valstybėse narėse skolininkai negali restruktūrizuoti skolų su savo kreditoriais, kol faktiškai netampa nemokūs, arba jei gali, tai susiduria su labai griežtomis arba brangiomis pasinaudojimo tokia galimybe sąlygomis.

Atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo, kad būtų galima derėtis dėl restruktūrizavimo, sąlygos irgi labai skiriasi: kai kuriose šalyse toks sustabdymas neįmanomas, tuo tarpu kitose numatyta plati trukmės ir išimčių įvairovė. Kreditoriams patvirtinus planą, labai skiriasi valstybių narių nuostatos dėl eilių sudarymo, galimybės restruktūrizuoti tik su tam tikrais kreditoriais, nedalyvaujančių kreditorių teises paliekant nepaveiktas, reikalingos daugumos ir teismo ar administracinės institucijos atliekamo restruktūrizavimo plano patvirtinimo sąlygų. Naujo ir tarpinio finansavimo priemonių apsauga (ji būtina norint užtikrinti restruktūrizavimo planų sėkmę) valstybėse narėse taip pat skiriasi: ji gali teapimti minimalią apsaugą nuo ieškinių dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu, bet gali ir suteikti pirmenybę esamų skolų atžvilgiu vėlesnėse nemokumo procedūrose. Galiausiai skiriasi teismų ar administracinių institucijų ir jų paskirtų specialistų dalyvavimo laipsnis, nuo minimalaus iki visapusiško dalyvavimo.

[4] 2016 m. Pasaulio banko verslo aplinkos rodiklis.

[5] 2016 m. Pasaulio banko verslo aplinkos rodiklis.

Dėl tokių skirtumų praktiškai neįmanoma parengti restruktūrizavimo plano tarpvalstybinei įmonių grupei, kurios dukterinės įmonės yra daugiau nei dviejose valstybėse narėse[6].

Antroji galimybė

Daugelyje valstybių narių bankrutavusiems, bet sąžiningiems verslininkams pasiekti, kad jų skolos būtų panaikintos, ir pradėti iš naujo užtrunka trejus metus. Dėl neefektyvių antrosios galimybės sistemų verslininkai tampa įkalinti skolų spąstuose arba būna priversti pereiti prie juodosios ekonomikos arba persikelti į kitas jurisdikcijas, kad galėtų pasinaudoti palankesniu režimu. Persikėlimas brangus kreditoriams, kuriems tenka įvertinti papildomą riziką, kad kitoje jurisdikcijoje verslininkas galėtų užsitikrinti trumpesnį skolų panaikinimo laikotarpį. Persikėlimas verslininkams taip pat nemažai kainuoja ekonomine ir žmogiškąja prasme, nes pagal Reglamentą (ES) Nr. 2015/848 dėl nemokumo bylų[7] prieš įgyjant galimybę konkrečioje jurisdikcijoje kreiptis dėl skolų panaikinimo jiems gali tekti tam tikrą laiką būti įsisteigusiems toje valstybėje narėje. Be to, įrodyta, kad trumpesni skolų panaikinimo laikotarpiai daro teigiamą poveikį ir vartotojams, ir investuotojams, nes jie greičiau vėl įsilieja į vartojimo ir investavimo ciklą. Tai savo ruožtu skatina verslumą.

Kai kuriose valstybėse narėse vien skolų panaikinimo gali nepakakti, kad verslininkas galėtų pradėti naują verslą, pavyzdžiui, kai dėl bankroto priimamas sprendimas dėl veiklos draudimo, kuris galioja ilgesnį laikotarpį ir kuris gali būti priimtas neatsižvelgiant, ar verslininkas veikė sąžiningai. Siekiant suteikti veiksmingą antrąją galimybę sąžiningiems verslininkams, su per dideliu įsiskolinimu susijęs veiklos draudimas taip pat turėtų galioti ribotą laikotarpį ir baigtis ne vėliau kaip skolų panaikinimo laikotarpio pabaiga. Naudojami asmens duomenys, susiję su per dideliu skolininko įsiskolinimu, turėtų būti adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi, ir turėtų būti saugomi tokia forma, kuri leidžia nustatyti duomenų subjektų tapatybę ne ilgiau, nei tai reikalinga tais tikslais, dėl kurių asmens duomenys tvarkomi. Bendrajame duomenų apsaugos reglamente[8], kuris pakeis Direktyvą 95/46/EB ir bus taikomas nuo 2018 m. gegužės 25 d., teisinė sistema ir asmens duomenų tvarkymo reikalavimai dar labiau patikslinami.

Perteklinis fizinių asmenų įsiskolinimas yra didelė ekonominė ir socialinė problema. Nuolat vėluoja atsiskaityti 11,4 proc. Europos piliečių, dažnai – už komunalines paslaugas[9]. Taip yra daugiausia dėl nepalankios makroekonominės aplinkos finansų ir ekonomikos krizės akivaizdoje (pvz., nedarbo) kartu su asmeninėmis aplinkybėmis (pvz., skyrybomis, liga).

Paveikiami ne tik verslininkai. Nors vartotojai pagal nacionalinius nemokumo teisės aktus iš esmės traktuojami vienodai, tokia padėtis yra ne visose valstybėse narėse. Dėl to atsiranda papildomų kaštų valstybių narių socialinės apsaugos sistemoms ir kyla ekonominės pasekmės, kaip antai sumažėjęs vartojimas, darbinė veikla ir prarastos augimo galimybės.

Bendras restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės veiksmingumas

---

6 Robert van Galen, Stephan Madaus, *Corporate Rescue*, 2013 m., p. 52.

7 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų, OL L 141/19, 2015 6 5.

8 Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB, OL L 119, 2016 5 4.

9 http://ec.europa.eu/consumers/financial_services/reference_studies_documents/docs/part_1_synthesis_of_findings_en.pdf.

Keliose valstybėse narėse taikomos pernelyg ilgos restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūros yra svarbus veiksnys, lemiantis prastus įmonių atsigavimo rodiklius ir atgrasantis investuotojus nuo verslo tokiose jurisdikcijose, kuriose esama rizikos, kad procedūros užtruks per ilgai. Pusėje valstybių narių nemokumas išsprendžiamas per 2–4 metus[10]. Neskaitant trijų valstybių narių, per pastaruosius 4 metus procedūrų trukmė nesutrumpėjo, o dviejose valstybėse narėse per tą patį laikotarpį net išaugo. Konkretūs aspektai, reikšmingai lemiantys procedūrų trukmę, yra teisėjų specializacijos lygis ir atitinkamai jų gebėjimas greitai priimti sprendimus, restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės specialistų profesionalumas ir skaitmeninių ryšių priemonių naudojimo šiose procedūrose laipsnis. Specializuoti nemokumo specialistai ir teisėjai ir galimybė naudotis skaitmeninėmis priemonėmis gali gerokai prisidėti prie procedūrų trukmės sutrumpinimo, sąnaudų sumažinimo ir pagalbos arba priežiūros kokybės pagerinimo.

Nepaisant pagerėjimo ekonomikos cikle, probleminių paskolų lygis, pakilęs po ekonominės krizės daugumoje valstybių narių, išlieka aukštas. Didelė probleminių paskolų dalis daro tiesioginį poveikį bankų galimybei remti augimą[11]. Kai kuriose valstybėse narėse teigiamą poveikį padarė tikslinės reformos. Tačiau probleminių paskolų gajumas Europos Sąjungoje rodo, kad reikalingi tolesni veiksmai siekiant užtikrinti, kad neįsivyrautų užburtas prastos turto kokybės, lėtos kreditavimo plėtros ir menko augimo ratas. Restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės sistemų veiksmingumo didinimo priemonėmis būtų padedama efektyviai valdyti pradelstas paskolas ir mažinti probleminių paskolų kaupimąsi bankų balansuose[12]. Jomis taip pat būtų prisidedama prie likutinės vertės didinimo, kurios kreditoriai gali tikėtis leisdami su finansiniais sunkumais susidūrusiems skolininkams anksčiau ir greičiau restruktūrizuotis arba sureguliuoti skolas. Galiausiai jos gali padėti išvengti būsimo probleminių paskolų kaupimosi, nes bus galima veiksmingiau priverstinai išieškoti paskolas, kurių mokėjimas sustojo. Patobulinus teisinius priverstinio išieškojimo režimo elementus esamų probleminių paskolų, kurių priverstinis išieškojimas jau pradėtas, problema išspręsta nebus. Tačiau sustiprinus teisinę aplinką galėtų pagreitėti likę šių procedūrų etapai. Tokiu būdu nemokumo teisės aktų reformos galės papildyti kitas ES lygmeniu vykdomas bankų sektoriaus ir kapitalo rinkų reformas.

Pasiūlymo tikslas

Pagrindinis pasiūlymo tikslas – sumažinti didžiausias kliūtis laisvam kapitalo judėjimui, kylančias dėl valstybių narių restruktūrizavimo ir nemokumo sistemų skirtumų. Siekiama, kad visos valstybės narės taikytų veiksmingų prevencinio restruktūrizavimo ir antrosios galimybės sistemų principus ir priemones, kad visų tipų nemokumo procedūras padarytų veiksmingesnes, sutrumpindamos jų trukmę ir susijusias sąnaudas ir pagerindamos jų kokybę. Konkrečiau tokiomis sistemomis siekiama padėti padidinti investavimo ir užimtumo galimybes bendrojoje rinkoje, sumažinti bereikalingų perspektyvių įmonių likvidavimo atvejų, išvengti bereikalingo darbo vietų praradimo, užkirsti kelią probleminių paskolų kaupimuisi, palengvinti tarpvalstybinį restruktūrizavimą, sumažinti sąnaudas ir pagerinti galimybes sąžiningiems verslininkams pradėti iš naujo.

---

10 2016 m. ES teisingumo rezultatų suvestinė.

11 Vadovaujantis TVF eurozonos apžvalga pagal IV straipsnį, „aukštas probleminių paskolų ir įsiskolinimo lygis stabdo skolinimą ir investavimą ir yra kliūtis palankesnėms finansinėms sąlygoms“; TVF. *Euro Area Policies – Selected Issues*, TVF šalies ataskaita Nr. 15/205, 2015 m. liepos mėn., *Euro Area Policies*, TVF šalies ataskaita Nr. 15/2014, 2015 m. liepos mėn., p. 61.

12 „Bankų sąjungos sukūrimas“, Europos Komisija, COM (2015) 587 *final*, 2015 m. lapkričio 24 d.

Be pagrindinių principų, reikia tikslesnių nuostatų, kad restruktūrizavimo sistemos taptų efektyvesnės. Nuostatos dėl bendrovių vadovų rūpestingumo pareigos artėjant nemokumui taip pat atlieka svarbų vaidmenį kuriant verslo gelbėjimo, o ne likvidavimo kultūrą, nes jomis skatinamas ankstyvas restruktūrizavimas, užkertamas kelias netinkamam elgesiui ir kreditorių nuostoliams, kurių galima išvengti. Ne mažiau svarbios nuostatos dėl ankstyvojo perspėjimo priemonių.

Pasiūlymu nėra derinami svarbiausi nemokumo aspektai, kaip antai nuostatos dėl nemokumo bylos iškėlimo sąlygų, bendra nemokumo apibrėžtis, reikalavimų eilės nustatymas ir plačiąja prasme ieškiniai dėl sandorių pripažinimo negaliojančiais. Nors tokios nuostatos būtų naudingos siekiant visiško tarpvalstybinio teisinio tikrumo, kaip per viešąsias konsultacijas patvirtino daugelis suinteresuotųjų subjektų[13], atrodo, kad dabartiniai valstybių narių teisės sistemų nemokumo bylų srityje skirtumai per dideli, kad juos būtų galima pašalinti, atsižvelgiant į gausias nemokumo teisės ir susijusių nacionalinės teisės sričių (pvz., mokesčių, darbo ir socialinės apsaugos teisės) sąsajas. Griežtam derinimui gali prireikti plačiai apimančių komercinės teisės, civilinės teisės ir įmonių teisės pakeitimų, tuo tarpu dėl lanksčių nuostatų kyla rizika, kad norimų pokyčių nebus pasiekta. Be to, 2012 m. gruodžio mėn. Komisijos komunikate[14] minimų nuostatų dėl reikalavimų teikimo ir tikrinimo reikšmė, atsižvelgiant į Nemokumo reglamentu[15] atliktus patobulinimus, gana menka.

Šio pasiūlymo tikslas labiau yra spręsti svarbiausias problemas, kurias praktiškai galima būtų pašalinti derinimo būdu. Reikia nustatyti nemokumo procedūras, kad finansinių sunkumų patiriantys skolininkai galėtų restruktūrizuotis anksti. Viena iš šiam tikslui naudingų nuostatų yra panaikinimas pareigos kreiptis dėl nemokumo paskelbimo, kol skolininkas oficialiai teberestruktūrizuojamas, nes priešingu atveju toks kreipimasis galėtų sukliudyti pasiekti restruktūrizavimo tikslus, ir ieškinių dėl sandorių pripažinimo negaliojančiais režimas nemokumo bylose, apsaugantis sąžiningai, siekiant skolininko prevencinio restruktūrizavimo, sudarytus sandorius. Pasiūlymas taip pat apima su nemokumu susijusias priemones, turinčias tiesioginį poveikį procedūrų trukmei, kaip antai teisėjų specializavimasis ir specialistų profesionalumas, ir priemones, glaudžiai susijusias su prevencinio restruktūrizavimo sistema, kaip antai naujo finansavimo priemonių apsauga nuo ieškinių dėl sandorių pripažinimo negaliojančiais.

Kad būtų skatinamas verslumas, verslininkai ir bendrovių vadovai neturėtų būti smerkiami nepasisekus jų sąžiningiems verslo projektams. Fiziniai asmenys neturėtų būti atgrasomi nuo verslo ir iš jų neturėtų būti atimama antroji galimybė. Apskaičiuota, kad sąžiningiems verslininkams suteikus tikrą antrąją galimybę iš naujo pradėti verslą, Europoje būtų sukurta 3 milijonai darbo vietų[16].

Rengdama pasiūlymą Komisija siekė rasti skolininkų ir kreditorių interesų pusiausvyrą, visais atvejais, kai siūlomos priemonės galėtų turėti neigiamą poveikį šalių teisėms, numatydama apsaugos priemones.

Visų pirma pasiūlymu siekiama pagerinti gelbėjimo kultūrą ES. Nuostatomis dėl verslo restruktūrizavimo ir akcininkų teisių daugiausia bus prisidedama prie prevencijos, nuostatomis dėl sandorių pripažinimo negaliojančiais, nemokumo specialistų ir teismų ar

---

13 http://ec.europa.eu/justice/newsroom/civil/opinion/160321_en.htm

14 Europos Komisija. Komunikatas „Naujas Europos požiūris į verslo žlugimą ir bankrotą“, COM(2012) 742.

15 OL L 141/19.

16 2015–2016 m. Europos MVĮ metinė ataskaita, p. 54.

administracinių institucijų – prie vertės susigrąžinimo, o nuostatomis dėl antrosios galimybės – prie skolų panaikinimo . Be ekonominės naudos, bus ir teigiamas socialinis poveikis.

Pasiūlymu nustatomi bendri tikslai, kaip principai arba, kai reikia, tikslinės išsamios nuostatos. Pasiūlymu, kuriuo siekiama pasiekti reikalingą ES sistemų suderinamumą, valstybėms narėms suteikiama lankstumo, kad tikslus būtų galima pasiekti principus ir tikslines nuostatas taikant nacionalines aplinkybes atitinkančiu būdu. Tai itin svarbu, nes kai kurios valstybės narės jau įgyvendino gerai veikiančių sistemų elementus. Siekiama ne kištis į tai, kas veikia gerai, o nustatyti bendrą ES masto sistemą, kad būtų užtikrintas veiksmingas restruktūrizavimas, antroji galimybė ir efektyvios procedūros tiek šalių, tiek tarpvalstybiniu lygmeniu.

Norint Europoje padidinti užimtumą ir paskatinti augimą reikalinga ryškesnė gelbėjimo kultūra, dėl kurios perspektyvioms įmonėms būtų lengviau restruktūrizuotis ir tęsti veiklą, o neturinčios galimybės išgyventi įmonės būtų skatinamos greitai likviduotis, sąžiningiems, bet su sunkumais susiduriantiems verslininkams suteikiant antrąją galimybę. Šis pasiūlymas – svarbus žingsnis siekiant tokio kultūros pokyčio.

Institucinė sistema

2011 m. Europos Parlamentas priėmė Rezoliuciją dėl nemokumo bylų[17], kurioje pateikta rekomendacijų dėl konkrečių materialinės nemokumo teisės, įskaitant restruktūrizavimą, ir įmonių teisės aspektų suderinimo. Tais pačiais metais Taryba paragino valstybes nares iki 2013 m. sutrumpinti sąžiningų verslininkų skolų panaikinimo ir sureguliavimo laikotarpį po bankroto iki ne daugiau kaip 3 metų[18].

Šiomis aplinkybėmis ir pripažindama žymius nacionalinių nemokumo sistemų skirtumus, 2012 m. gruodžio mėn. Europos Komisija paskelbė komunikatą[19], kuriame pabrėžė laipsniško požiūrio būtinybę kai kuriose srityse, kuriose šalies vidaus nemokumo teisės aktų skirtumai galėtų tapti kliūtimi veiksmingos bendrosios rinkos veikimui[20]. Pirmas veiksmas laikantis šio požiūrio buvo dalinis Reglamento (EB) Nr. 1346/2000 pakeitimas[21]. Tai buvo padaryta priėmus Reglamentą (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų[22]. Reglamente pagrindinis dėmesys skiriamas jurisdikcijos ir teisės kolizijos tarpvalstybinėse nemokumo bylose sprendimui ir juo užtikrinamas su nemokumu susijusių teismo sprendimų pripažinimas visoje ES. Materialiniai valstybių narių nemokumo teisės aktai juo nederinami.

Kitas Komisijos veiksmas – 2014 m. priimta rekomendacija dėl restruktūrizavimo ir antrosios galimybės[23]. Rekomendacijoje pagrindinis dėmesys buvo skiriamas restruktūrizavimui ir antrajai galimybei, nes laikyta, kad šios dvi ES lygmens veiksmų sritys duotų daugiausia

---

17 Komisijai skirtas pranešimas su rekomendacijomis dėl nemokumo bylų remiantis ES įmonių teisės nuostatomis, 2011/2006(INI), 2011 m. spalio 17 d.

18 Tarybos išvados dėl Smulkiojo verslo akto Europai apžvalgos, priimtos 2011 m. gegužės 30 d., 10975/2011, paskelbtos http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=LT&f=ST%2010975%202011%20INIT.

19 Europos Komisija. „Naujas europinis požiūris į verslo žlugimą ir bankrotą“, COM(2012) 742, 2012 m. gruodžio 12 d.

20 Antroji galimybė verslininkams, skolų nurašymo laikotarpiai, nemokumo ir restruktūrizavimo bylų iškėlimas, reikalavimų teikimas ir jų tikrinimas, restruktūrizavimo planų tvirtinimas.

21 OL L 160, 2000 6 30, p. 1.

22 OL L 141, 2015 6 5, p. 19.

23 COM(2014) 1500 *final*, 2014 m. kovo 12 d.

papildomos naudos[24]. Rekomendacijoje valstybės narės buvo kviečiamos nustatyti i) veiksmingas procedūras iki nemokumo, kurios padėtų perspektyviems skolininkams restruktūrizuotis ir taip išvengti nemokumo, ir ii) nuostatas dėl antrosios galimybės verslininkams, kad ne daugiau kaip per 3 metus po nemokumo jų skolos galėtų būti panaikintos.

Po priėmimo buvo atlikti du jos įgyvendinimo vertinimai – 2015 m. ir 2016 m[25]. Per šias peržiūras atskleista, kad nors rekomendacija suteikė naudingą kryptį reformų nemokumo srityje besiimančioms valstybėms narėms, ji nelėmė norimo poveikio – nuoseklių pokyčių visose valstybėse narėse, kurie palengvintų finansinių sunkumų patiriančių įmonių gelbėjimą ir suteiktų verslininkams antrąją galimybę. Tai sąlygojo tik dalinis rekomendacijos įgyvendinimas daugelyje valstybių narių, įskaitant pradėjusias reformas.

Vis dar yra keletas valstybių narių, kuriose įmonė negali būti restruktūrizuojama, kol ji netapo nemoki. Nors kai kurios kitos valstybės narės nustatė naujas prevencinio restruktūrizavimo procedūras, šios naujos nuostatos keletu aspektų skiriasi nuo rekomendacijos. Kalbant apie antrąją galimybę, po rekomendacijos priėmimo keletas valstybių narių pirmą kartą nustatė fizinio asmens skolų panaikinimo režimą. Tačiau išlieka didelių skirtumų kalbant apie skolų panaikinimo laikotarpio trukmę. Tokie valstybių narių teisinių sistemų skirtumai lemia tolesnį teisinį netikrumą, papildomas investuotojų išlaidas vertinant riziką, mažiau išvystytas kapitalo rinkas ir išliekančias kliūtis veiksmingam perspektyvių įmonių, įskaitant tarpvalstybines įmonių grupes, restruktūrizavimui ES.

2015 m. birželio 22 d. penkių pirmininkų pranešime dėl Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimo nemokumo teisė nurodyta kaip vienas iš svarbiausių trukdžių kapitalo rinkų integravimui eurozonoje ir už jos ribų[26].

Šiomis aplinkybėmis 2015 m. Kapitalo rinkų sąjungos veiksmų plane[27] paskelbta teisėkūros iniciatyva verslo nemokumo srityje, įskaitant ankstyvą restruktūrizavimą ir antrąją galimybę. Ši iniciatyva skirta pašalinti pagrindines laisvo kapitalo judėjimo kliūtis ir remtis gerai besitvarkančių šalių nacionaline tvarka. Bendrosios rinkos strategijoje taip pat nustatyta, kad Komisija rems sąžiningus verslininkus ir siūlys teisės aktus, siekdama užtikrinti, jog valstybės narės sudarytų reglamentavimo aplinką, kurioje nesėkmė būtų toleruojama, o verslininkai nebūtų atgrasomi nuo naujų idėjų išbandymo[28].

2016 m. liepos mėn. Tarybos išvadose dėl veiksmų gairių siekiant baigti kurti bankų sąjungą pabrėžiama Komisijos darbo ties pasiūlymu dėl teisės akto dėl būtiniausio nemokumo teisės

---

24 Poveikio vertinimas prie Komisijos rekomendacijos dėl naujo požiūrio į verslo nesėkmę ir nemokumą, SWD(2014) 61 *final*, 2014 m. kovo 12 d.

25 2014 3 12 Komisijos rekomendacijos dėl naujo požiūrio į verslo nesėkmę ir nemokumą įgyvendinimo įvertinimas, 2015 9 30 (paskelbta http://ec.europa.eu/justice/civil/commercial/insolvency/index_en.htm)

26 „Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas“, Jeano-Claude'o Junckerio ataskaita glaudžiai bendradarbiaujant su Donaldu Tusku, Jeroenu Dijsselbloemu, Mario Draghi ir Martinu Schulzu (vadinamieji penki pirmininkai), 2015 m. birželio 22 d., p. 10.

27 Kapitalo rinkų sąjungos kūrimo veiksmų planas, COM(2015) 468 *final*, p. 25.

28 „Bendrosios rinkos tobulinimas. Daugiau galimybių piliečiams ir įmonėms“, Europos Komisija, COM (2015) 550 *final*, p. 6.

derinimo kapitalo rinkų sąjungos kontekste, pažymint, kad taip gali būti prisidedama ir prie pastangų ateityje sumažinti probleminių paskolų skaičių[29].

Neseniai savo komunikate „Kapitalo rinkų sąjunga. Spartesnės reformos“ Komisija pakartojo, kad nacionalinių nemokumo sistemų neefektyvumas ir skirtumai sukelia teisinį netikrumą, sudaro kliūtis kreditoriams atgauti turtą ir efektyviai restruktūrizuoti perspektyvias įmones, įskaitant tarpvalstybines grupes, Europos Sąjungoje[30].

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Reglamentas dėl tarpvalstybinių nemokumo bylų

Nuo 2017 m. birželio 26 d. Reglamentas (ES) 2015/848[31] pakeis Tarybos reglamentą (EB) 1346/2000. Reglamente 2015/848 sprendžiami jurisdikcijos, taikytinos teisės, sprendimų dėl nemokumo pripažinimo ir vykdymo, taip pat tarpvalstybinių nemokumo bylų koordinavimo klausimai. Juo apibrėžiama taikytina teisė, t. y. valstybėse narėse jau veikiančios restruktūrizavimo ir nemokumo procedūros, ir užtikrinama, kad jos būtų pripažįstamos visoje ES. Reglamentas apima daug nemokumo procedūrų tipų, įskaitant prevencines ir iki nemokumo vykdamas procedūras ir tam tikras asmeninio nemokumo procedūras, jei jos atitinka tam tikras sąlygas (pvz., iki nemokumo vykdomomis procedūromis turi būti galima pasinaudoti anksčiausiai tada, kai kyla nemokumo tikimybė, procedūrose turi dalyvauti visi arba reikšminga dalis skolininko kreditorių ir jos turi būti viešos).

Tačiau Reglamentu 2015/848 valstybės narės nėra įpareigojamos nustatyti konkrečius procedūrų tipus ar užtikrinti, kad jų procedūromis būtų veiksmingai skatinamas prevencinis restruktūrizavimas ir antroji galimybė.

Todėl pasiūlymu Reglamentas 2015/848 būtų papildytas, pareikalaujant iš valstybių narių užtikrinti, kad jų nacionalinės prevencinio restruktūrizavimo procedūros atitiktų tam tikrus būtiniausius veiksmingumo principus.

Rekomendacija dėl naujo požiūrio į verslo žlugimą ir nemokumą

Šia valstybėms narėms skirta rekomendacija siekta nustatyti būtiniausius standartus šiose srityse: i) prevencinio restruktūrizavimo procedūros, leidžiančios finansinių sunkumų patiriantiems skolininkams restruktūrizuotis anksti, kad būtų išvengta nemokumo, ir ii) sąžiningų bankrutavusių verslininkų skolų panaikinimas per nustatytą laikotarpį kaip vienas iš veiksmų, reikalingų, kad jiems būtų suteikta antroji galimybė. Pasiūlymu 2014 m. rekomendacija sustiprinama ir praplečiama, taip pat nustatant tikslines nuostatas dėl visų tipų procedūrų, įskaitant likvidavimo procedūras, veiksmingumo didinimo.

Finansinių paslaugų teisinė sistema

Speciali tvarka galioja draudimo ir perdraudimo įmonėms, kaip apibrėžta Direktyvos 2009/138/EB 13 straipsnio 1 ir 4 punktuose[32], kredito įstaigoms, kaip apibrėžta Reglamento

---

29 2016 m. birželio 17 d. Tarybos išvados http://www.consilium.europa.eu/press-releases-pdf/2016/6/47244642837_lt.pdf.

30 COM(2016) 601 *final* http://ec.europa.eu/finance/capital-markets-union/docs/20160913-cmu-accelerating-reform_en.pdf

31 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų, OL L 141, 2015 6 5, p. 19–72.

32 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) (OL L 335, 2009 12 17, p. 1).

(EB) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte[33], investicinėms įmonėms ir kolektyvinio investavimo subjektams, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 2 ir 7 punktuose, pagrindinėms sandorio šalims, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 648/2012 2 straipsnio 1 punkte[34], centrinių vertybinių popierių depozitoriumų, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 909/2014 2 straipsnio 1 punkte [35] ir kitoms finansų įstaigoms ir subjektams, išvardytiems Direktyvos 2014/59/ES 1 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje[36]. Jų atžvilgiu plačias intervencinių veiksmų galimybes turi nacionalinės priežiūros institucijos, todėl tikslinga tokiems skolininkams netaikyti šiuo pasiūlymu numatytų prevencinio restruktūrizavimo procedūrų.

Pasiūlymu taip pat nedaromas poveikis Direktyvai 98/26/EB dėl atsiskaitymų baigtinumo mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymų sistemose[37], Direktyvai 2002/47/EB dėl susitarimų dėl finansinio įkaito[38] ir Reglamentui (ES) Nr. 648/2012 dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų[39]. Tai svarbu, kad būtų išvengta šių dokumentų ir dabartinio pasiūlymo sutapties, nes tai paveiktų kreditorių, kurių reikalavimai užtikrinti, galimybes priverstinai išieškoti iš juridinio asmens suteikto finansinio įkaito, įskaitant pagrindinėms sandorio šalims suteiktą įkaitą, arba finansinio užtikrinimo susitarimus, sudarytus ne finansų bendrovės su finansų įstaiga. Sustabdymo nuostatose nepadarius išimties tokiems sandoriams gali būti pakenkta finansų rinkos stabilumui.

Darbuotojų apsaugos direktyvos

Tinkamas ir savalaikis darbuotojų informavimas ir konsultavimas padidina restruktūrizavimo procesų veiksmingumą. Teisė į informavimą ir konsultacijas prieš restruktūrizavimą ir (arba) kolektyvinį atleidimą iš darbo garantuojama keliomis direktyvomis. Šiuo pasiūlymu išsaugomos direktyvomis 98/59/EB[40], 2001/23/EB[41], 2002/14/EB[42], 2008/94/EB[43] ir

---

33 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27, p. 1).

34 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų (OL L 201, 2012 7 27, p. 1).

35 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 909/2014 dėl atsiskaitymo už vertybinius popierius gerinimo Europos Sąjungoje ir centrinių vertybinių popierių depozitoriumų, kuriuo iš dalies keičiamos direktyvos 98/26/EB ir 2014/65/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 236/2012 (OL L 257, 2014 8 28, p. 1).

36 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012 (OL L 173, 2014 6 12, p. 190).

37 1998 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/26/EB dėl atsiskaitymų baigtinumo mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymų sistemose, OL L 166, 1998 6 11, p. 45.

38 2002 m. birželio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/47/EB dėl susitarimų dėl finansinio įkaito, OL L 168, 2002 6 27, p. 43.

39 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų, OL L 201, 2012 7 27, p. 1.

40 1998 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 98/59/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su kolektyviniu atleidimu iš darbo, suderinimo, OL L 225, 1998 8 12, p. 16.

41 2001 m. kovo 12 d. Tarybos direktyva 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo (OL L 82, 2001 3 22, p. 16).

2009/38/EB[44] garantuojamos teisės ir suinteresuotiems darbuotojams papildomai suteikiama teisė balsuoti dėl restruktūrizavimo planų.

Direktyva 2008/94 reikalaujama, kad valstybės narės sukurtų garantines įstaigas, kurios garantuotų numatomų išmokų darbuotojams pagal darbo sutartis arba darbo santykius sumokėjimą oficialios darbdavio nemokumo bylos atveju. Valstybės narės tokių garantijų įstaigų aprėptį gali išplėsti, kad ji apimtų ir kitokių rūšių procedūras, ir dabartiniu pasiūlymu valstybės narės gali būti raginamos, tačiau nėra įpareigojamos, išplėsti šią aprėptį, kad ji apimtų ir restruktūrizavimo procedūras, jei tai dar nenumatyta. Pasiūlymu siekiama kiekvienoje valstybėje narėje nustatyti prevencines procedūras, kad būtų galima padėti skolininkams išvengti nemokumo. Tačiau jei bandymas restruktūrizuotis nepavyksta ir skolininkas pagal nacionalinę teisę tampa nemokus, atitinkamai bus taikoma Direktyva 2008/94.

Pagal pasiūlymą nepatenkintiems darbuotojų reikalavimams, apibrėžtiems Direktyvoje 2008/94/EB, iš principo neturėtų būti taikomas vykdymo veiksmų sustabdymas, dėl kurio darbuotojų galimybė priverstinai užtikrinti tokių reikalavimų vykdymą būtų laikinai sustabdyta, nepriklausomai nuo to, ar šie reikalavimai atsirado prieš sustabdant vykdymo veiksmus, ar po to. Tokiems reikalavimas taikomas sustabdymas turėtų būti leidžiamas tik dėl sumų ir tik tokiam laikotarpiui, kuriems valstybės narės garantuoja tokių reikalavimų patenkinimą kitomis priemonėmis.

Direktyva 2001/23/EB siekiama apsaugoti darbuotojų teises, kai įmonės perduodamos. Pagal pasiūlymą restruktūrizavimas gali būti susijęs su dalies įmonės ar verslo perdavimu. Tokiais atvejais visiškai galios Direktyva 2001/23/EB ir jos garantuojamas darbuotojų apsaugos lygis, kurių šis pasiūlymas nepaveiks. Kai restruktūrizavimas susijęs su įmonės arba verslo dalies perdavimu, darbuotojų teisės turėtų būti apsaugotos vadovaujantis Direktyva 2001/23/EB, nedarant poveikio tos direktyvos 5 straipsnio 2 dalimi leidžiamoms galimybėms. Direktyvos 2001/23/EB 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jeigu procedūras prižiūri kompetentinga valstybinės valdžios institucija, perdavėjas gali būti atleistas nuo ankstesnių įsipareigojimų, jeigu darbuotojai gauna kompensaciją, ne mažesnę už tą, kurią jie gautų iš esamo darbuotojų garantijų fondo. Be to, darbo sąlygos gali būti keičiamos susitarus su darbuotojais.

Direktyva 2002/14/EB nustatoma teisė į nuolatinį darbuotojų atstovų bendrovėje informavimą ir konsultavimąsi su jais, taip pat dėl sprendimų, kurie, tikėtina, lems reikšmingus darbo organizavimo arba sutartinių santykių pokyčius. Toks konsultavimasis vykdomas siekiant pasiekti susitarimą dėl tokių sprendimų. Pasiūlymu nebus paveiktos Direktyva 2002/14/EB garantuojamos teisės. Be to, papildomai prie darbuotojų teisių į konsultavimąsi ir informaciją pagal Direktyvą 2002/14 ir nedarant šioms teisėms poveikio, suinteresuotiems darbuotojams pasiūlymu suteikiama teisė balsuoti dėl restruktūrizavimo plano. Balsavimo dėl restruktūrizavimo plano tikslu valstybės narės gali nuspręsti darbuotojus laikyti savarankiška kreditorių eile.

---

42 2002 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/14/EB dėl bendros darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais sistemos sukūrimo Europos bendrijoje, OL L 80, 2002 3 23, p. 29.

43 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/94/EB dėl darbuotojų apsaugos jų darbdaviui tapus nemokiam, OL L 283, 2008 10 28, p. 36.

44 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/38/EB dėl Europos darbo tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo, OL L 122, 2009 5 16, p. 28.

Direktyva 2012/30/ES dėl bendrovių teisės

Direktyvos 2012/30/ES[45] 19 straipsnio 1 dalyje, 29, 34, 35 straipsnyje, 40 straipsnio 1 dalies b punkte, 41 straipsnio 1 dalyje ir 42 straipsnyje nustatyta būtinybė sušaukti visuotinį akcininkų susirinkimą. Jeigu kapitalas didinamas piniginiais įnašais, Direktyvos 33 straipsniu nustatyta akcininkų pirmumo teisė į naująsias akcijas. Ir visuotinio akcininkų susirinkimo reikalavimas, ir pirmumo teisės reikalavimas galėtų sukelti pavojų restruktūrizavimo plano priėmimo ir įgyvendinimo veiksmingumui. Pasiūlymu reikalaujama, kad valstybės narės nukryptų nuo šių bendrovių teisės nuostatų tokia apimtimi ir tokiam laikotarpiui, kurių reikia, kad akcininkai nesužlugdytų restruktūrizavimo pastangų piktnaudžiaudami savo teisėmis pagal Direktyvą 2012/30/ES. Tačiau valstybės narės neprivalo nukrypti nuo bendrovių teisės nuostatų, jei gali užtikrinti, kad pirmiau minėti bendrovių teisės reikalavimai nesukels pavojaus restruktūrizavimo proceso veiksmingumui arba jeigu valstybės narės turi kitų, ne mažiau veiksmingų priemonių užtikrinti, kad akcininkai nepagrįstai nekliudytų priimti arba įgyvendinti restruktūrizavimo planą, kuris atstatys įmonės gyvybingumą.

Valstybės pagalbos taisyklės

Pasiūlymu nebus paveiktos valstybės pagalbos taisyklės. Valstybiniai kreditoriai savo reikalavimų neatiduoda, todėl negalima laikyti, kad vien dalyvaudami restruktūrizavimo plane jie skolininkams teikia nesuderinamą valstybės pagalbą, su sąlyga, kad restruktūrizavimo priemonės valstybiniams kreditoriams daro tokį patį poveikį kaip privatiems kreditoriams ir kad jie elgiasi kaip privatūs veiklos vykdytojai rinkos ekonomikoje kuo panašesnėmis aplinkybėmis. Šiuo pasiūlymu taip pat nedaromas poveikis nuostatoms dėl visiško neteisėtos valstybės pagalbos susigrąžinimo, kaip patvirtinta sprendime *New Interline* byloje, C-454/09 (36 punktas) ir sprendime *Magefesa* byloje, C-610/10 (104 punktas).

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Viena iš 2015 m. rugsėjo 30 d. Kapitalo rinkų sąjungos veiksmų plane[46] paskelbtų priemonių buvo tai, kad Komisija parengs teisėkūros iniciatyvą dėl verslo nemokumo, įskaitant ankstyvą restruktūrizavimą ir antrąją galimybę, remdamasi 2014 m. rekomendacijos patirtimi. Iniciatyva būtų grindžiama gerai veikiančiomis nacionalinėmis sistemomis.

Taip pat Bendrosios rinkos strategijoje paskelbta, kad Komisija rems sąžiningus verslininkus ir siūlys teisės aktus, siekdama užtikrinti, jog valstybės narės sudarytų reglamentavimo aplinką, kurioje nesėkmė būtų toleruojama, o verslininkai nebūtų atgrasomi nuo naujų idėjų išbandymo[47].

Gerai veikiančios nemokumo sistemos ekonominė reikšmė itin svarbi finansų sektoriuje kovojant su didele privačiojo sektoriaus skola ir probleminėmis paskolomis, kaip yra kai kuriose valstybėse narėse. Europos Centrinio Banko 2015 m. atliktame visapusiškame įvertinime nustatyta, kad bankų sistemoje yra 980 mlrd. EUR probleminių paskolų[48]. Tokios paskolos keliose valstybėse narėse gerokai apsunkina bankų galimybes finansuoti realiąją

---

45 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2012/30/ES dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės, siekdamos tokias priemones suvienodinti, reikalauja iš Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 54 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų bendrovių, jų narių ir kitų interesų apsaugai, akcines bendroves steigiant, palaikant ir keičiant jų kapitalą, koordinavimo, OL L 315/74, 2012 11 14.

46 „Kapitalo rinkų sąjungos kūrimo veiksmų planas“, COM(2015) 468 *final*, 2015 9 30.

47 COM(2015) 550 *final*, 2015 10 28.

48 Europos Centrinis Bankas, statistiniai duomenys, 2016 m. birželio 23 d., https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/statistics/html/index.en.html

ekonomiką. Bankai yra pagrindinis įmonių ir namų ūkių kredito šaltinis, todėl jie ypač jautrūs nemokumo sistemų neefektyvumui. Geros nemokumo sistemos galėtų padėti šias problemas pašalinti, tačiau pačios savaime negali išspręsti visų problemų, su kuriomis bankai susiduria valdydami probleminius balansus. Norint išspręsti skolų naštos ir probleminių paskolų problemas reikia papildomų politikos priemonių ir bendrųjų sąlygų. Teoriškai geros nemokumo sistemos neduoda patenkinamų rezultatų, jei nėra deramos teisminės infrastruktūros ir tinkamos mokesčių politikos finansiniam stabilumui užtikrinti. Be to, skolų naštai sumažinti gali prireikti konkrečių politikos priemonių. Kreditorių atveju tokios priemonės susijusios visų pirma su turto vertinimu, prižiūrėtojo nustatytų išsprendimo tikslų ir mokestinio nurašymų traktavimo. Skolininkų atveju galimybė pasinaudoti socialinės apsaugos tinklais sumažintų ryžtingesnių išsprendimo ir susigrąžinimo strategijų, kurias kreditoriai gali laikyti reikalingomis, poveikį.

Pasiūlymas padės užkirsti kelią probleminių paskolų kaupimuisi. Esminiai papildomi šio pasiūlymo elementai, pirma, skirti tam, kad įmonės lengviau galėtų restruktūrizuotis ir taip greičiau vėl tapti finansiškai perspektyviomis ir mokėti skolas, ir antra, skirti užtikrinti, kad bankai galėtų susigrąžinti turtą, kai skolininkams nėra perspektyvų vėl tapti gyvybingais.

Sėkmingu restruktūrizavimo planu probleminės paskolos paverčiamos paskolomis, kurias įmonė faktiškai galės grąžinti. Likvidavimo atveju kreditoriai, kurių reikalavimai užtikrinti, turi įvertinti ženklaus jų reikalavimų vertės sumažėjimo galimybę. Kita vertus, restruktūrizuojant išvengiama nemokumo, sutartiniai įsiskolinimai iš esmės mokami, o derybos daugumoje atvejų susijusios tik su finansiniu įsiskolinimu. Duomenys rodo, kad didžiausia kreditorių susigrąžinimo norma pasiekiama ekonomikoje, kur restruktūrizavimas yra labiausiai paplitusi nemokumo procedūra[49], ir kad 45 proc. EBPO šalių restruktūrizavimas naudojamas kaip labiausiai paplitęs perspektyvių įmonių gelbėjimo būdas. Taip pat jų vidutinė susigrąžinimo norma sudaro 83 centus nuo kiekvieno dolerio, tuo tarpu šalyse, kur vyraujantis rezultatas yra likvidavimas, ši norma siekia 57 centus nuo dolerio[50]. Kitas svarbus veiksnys gerinant bendras susigrąžinimo normas ir atitinkamai potencialiai probleminių paskolų likutinę vertę yra greitas restruktūrizavimo ir nemokumo bylų išnagrinėjimas[51].

Verslo, o galbūt ir asmeninių skolų panaikinimas taip pat padės iš kredito įstaigų balansų pašalinti paskolas, kurios niekaip nebegali būti grąžintos. Perduotų bylų skaičių taip pat galima sumažinti parengus sėkmingus skolos restruktūrizavimo susitarimus tarp kreditorių ir skolininkų, kurie būtų mažai susiję su teismais arba administracinėmis institucijomis arba teisminėmis procedūromis.

Tačiau šis pasiūlymas nėra skirtas ir pilnai neišspręs bankų paskolų išieškojimo problemų, ypač vykdymo veiksmingumo, kuris varžo bankų vykdomą realiosios ekonomikos finansavimą. Kaip nurodyta 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos komunikate „Bankų sąjungos sukūrimas“[52], reikia didinti ir restruktūrizavimo, ir nemokumo procedūrų veiksmingumą. Per Europos semestrą, kuris yra ES ekonomikos valdymo sistema, Komisija taip pat išnagrinėjo nacionalines nemokumo sistemas. Nustatyta, kad ilgai trunkantys, neefektyvūs ir brangūs nemokumo procesai kai kuriose valstybėse narėse yra veiksnys, skatinantis nepakankamą įsiskolinimo mažinimą privačiajame sektoriuje po krizės ir didinantis skolų naštą. Efektyvus

---

49 *Resolving Insolvency*, Pasaulio bankas, http://www.doingbusiness.org/reports/globalreports/~/media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB14-Chapters/DB14-Resolving-insolvency.pdf

50 *Doing Business Project Encourages Economies to Reform Insolvency Frameworks*, Pasaulio bankas, 2013 m. sausio mėn.

51 *Resolving Insolvency*, Pasaulio bankas.

52 COM(2015) 587 *final*, 2015 11 24.

ir skaidrus viešasis administravimas ir veiksmingos teisingumo sistemos reikalingos tam, kad prisidėtų prie ekonomikos augimo ir teiktų aukštos kokybės paslaugas įmonėms ir piliečiams, taip pat ir nemokumo sistemomis. Komisija toliau bendradarbiaus su valstybėmis narėmis pagal Europos semestrą, kad patobulintų jų teismų sistemas.

Dėl to, kad nėra bendrai sutartos duomenų rinkimo tvarkos, o pačių duomenų palyginamumas tarp šalių menkas, neįmanoma susidaryti išsamaus padėties valstybėse narėse vaizdo, ypač kalbant apie poveikį finansų įstaigoms. Todėl, kaip Europos Komisija paskelbė komunikate „Kapitalo rinkų sąjunga. Reformų spartinimas“, ji vykdo lyginamąją skolų išieškojimo režimų (įskaitant nemokumą) peržiūrą, kad susidarytų išsamų ir patikimą bankų rezultatų susidūrus su pradelstomis paskolomis vaizdą vėlavimų, sąnaudų ir lėšų susigrąžinimo prasme. Ši peržiūra padės valstybėms narėms, siekiančios savo režimus padaryti veiksmingesnius ir skaidresnius. Todėl Komisija toliau gilinsis į klausimus, kurie tiesiogiai šiame pasiūlyme nenagrinėjami.

Nacionalinių skolų restruktūrizavimo, paskolų išieškojimo, nemokumo ir skolų panaikinimo sistemų veikimo stiprinimu ir konvergencija taip pat bus prisidedama prie bendrosios rinkos, ir visų pirma kapitalo rinkų sąjungos, veikimo. Principų konvergencija ir pasitikėjimas praktiniu šių principų įgyvendinimu valstybėse narėse atliks lemiamą vaidmenį sukuriant sąlygas kreditoriams teikti paskolas skolininkams kitose valstybėse narėse. Jeigu kreditoriams stigs pasitikėjimo savo galimybe apsisaugoti nemokėjimo atveju, o prireikus susigrąžinti lėšas arba užstatą, jie į kitas valstybes neskolins. Nustatant bendruosius principus, skirtus padėti suderinti nacionalines restruktūrizavimo ir nemokumo sistemas, šiuo pasiūlymu dar labiau prisidedama prie skolų restruktūrizavimo.

Individualių verslininkų asmeninės ir verslo skolos neretai persipynusios tarpusavyje: verslininkai ima asmenines paskolas, kad pradėtų verslą ir jį vykdytų, pavyzdžiui dėl to, kad savo verslo paskolą jie užtikrina asmeniniu turtu, kaip antai automobiliu, tuo tarpu fiziniai asmenys ima vartojamąsias paskolas, kad įsigytų profesinei veiklai skirto turto. Pagal pasiūlymą abiejų rūšių skolas atitinkamais atvejais, kai jos susidarė asmenims užsiimant verslu, galima sujungti.

Pasiūlymu valstybės narės raginamos skolų panaikinimo principus taikyti ir fiziniams asmenims, kurie nėra verslininkai, t. y. vartotojams. Pastaraisiais metais daug valstybių narių priėmė arba reformavo nacionalinės teisės aktus dėl vartotojų nemokumo, pripažindamos, kaip svarbu vartotojams suteikti skolų panaikinimo procedūrą ir antrąją galimybę. Tačiau tokius teisės aktus turi ne visos valstybės narės, o per daug įsiskolinusių vartotojų skolų panaikinimo laikotarpiai išlieka labai ilgi. Padėti vartotojams grįžti į ekonominį išlaidavimo ciklą – svarbi gerai veikiančių rinkų ir mažmeninių finansinių paslaugų dalis. Komisija ir toliau nagrinės, kaip valstybės narės pertvarkė savo nacionalines sistemas, ir stebės, kaip jos įgyvendina šią konkrečią pasiūlymo nuostatą dėl antrosios galimybės, kad galėtų įvertinti vartotojų perteklinio įsiskolinimo padėtį.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Pasiūlymas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 53 ir 114 straipsniais.

Pasiūlymu nustatomas išsamus rinkinys principų, o kai reikia, ir tikslinių nuostatų dėl veiksmingos prevencinio restruktūrizavimo sistemos ir antrosios galimybės. Jame taip pat numatomos priemonės, kaip procedūras padaryti efektyvesnes, įskaitant oficialų nemokumą (likvidavimo procedūras), kad sutrumpėtų jų trukmė. Veiksminga antroji galimybė taip pat reikštų, kad sutrumpėja sąžiningų per daug įsiskolinusių verslininkų sprendimų dėl veiklos draudimo trukmė, todėl praėjus pagrįstam laikotarpiui jie galėtų vėl užsiimti verslu.

Pasiūlymu siekiama pašalinti naudojimosi pagrindinėmis laisvėmis, pavyzdžiui, kapitalo judėjimo ir įsisteigimo laisve, kliūtis, susidarančias dėl įvairiose šalyse taikomų skirtingų nacionalinės teisės aktų ir prevencinio restruktūrizavimo, nemokumo ir antrojo šanso procedūrų. Visų pirma pasiūlymu bus panaikintos papildomos *ex ante* investuotojų išlaidos vertinant riziką, kad skolininkai vienoje ar daugiau valstybių narių patirs finansinių sunkumų, ir *ex post* išlaidos restruktūrizuojant įmones, turinčias padalinių, kreditorių ar turto kitose valstybėse narėse, o taip visuomet yra restruktūrizuojant tarptautines bendrovių grupes. taip pat reikėtų išvengti papildomų rizikos vertinimo ir tarpvalstybinio vykdymo užtikrinimo išlaidų, kurias patiria kreditoriai, kai per daug įsiskolinę verslininkai persikelia į kitą valstybę narę, kad antrąją galimybę gautų per gerokai trumpesnį laikotarpį. Juo taip pat būtų panaikintos papildomos pačių verslininkų išlaidos, patiriamos dėl antrosios galimybės persikeliant į kitą valstybę narę.

Bendrosios rinkos problemos nėra susijusios išimtinai su tarpvalstybiniais atvejais. Net grynai nacionaliniai nemokumo atvejai gali atsiliepti bendrosios rinkos veikimui. Tarpvalstybiniu mastu veikiančių įmonių tiekimo grandinėje gali būti keletas tiekėjų, kurie yra tik šalies viduje veikiančios įmonės. Kai tiekėjas susiduria su finansiniais sunkumais ir jo negalima išgelbėti, tai gali padaryti neigiamą poveikį ir sąlygoti tarpvalstybinės įmonės nemokumą.

Teisės aktas, taikytinas vien tarpvalstybiniam nemokumui, neišspręstų bendrosios rinkos problemų, o investuotojams būtų neįmanoma iš anksto nustatyti, ar galimi skolininko finansiniai sunkumai ateityje būtų tarpvalstybinio, ar vidaus pobūdžio. Pasiūlyme aptariami kur kas daugiau nei vien teisminio bendradarbiavimo klausimai ir nustatomi materialieji būtiniausi standartai. Dėl šių priežasčių 81 straipsnis nebūtų tinkamas teisinis pagrindas.

Keletas valstybių narių nepriklausomai ėmėsi veiksmų ir neseniai priėmė naujų nuostatų (arba pradėjo pasirengimą jų priėmimui), skirtų prevencinio restruktūrizavimo ir antrosios galimybės sistemai patobulinti. Tačiau gerokai skiriasi šių nacionalinių nuostatų turinys, todėl investuotojams suteikiamas nevienodas skaidrumo ir apsaugos lygis. Investuotojai gali susidurti su investavimo kitoje valstybėje kliūtimis, nes su tuo susijusios išlaidos yra gerokai didesnės nei reikalinga. Jeigu ES nesiims veiksmų, numatoma, kad kitos valstybės narės, reformuojančios esamas restruktūrizavimo ir antrosios galimybės sistemas arba tokias sistemas kuriančios pirmą kartą, šią išsiskyrimo tendenciją pratęs. Šis pasiūlymas taip pat skirtas užkirsti kelią tokiems išsiskiriantiems teisėkūros veiksmams ir dėl to ateityje kilsiančioms kliūtims.

- **Subsidiarumo principas**

Atsižvelgiant į ženklius ES nacionalinių restruktūrizavimo ir antrosios galimybės sistemų skirtumus ir tai, kad pastarojo meto teisėkūros pakeitimai nacionaliniu lygmeniu nepasižymi suartėjimo tendencija, labai mažai tikėtina, kad valstybės narės galėtų atskirai užtikrinti bendrą savo teisės aktų nuoseklumą kitų valstybių narių nemokumo teisės atžvilgiu.

Kalbant apie antrąją galimybę, subsidiarumo klausimui įvertinti reikia atskirti fizinius asmenis verslininkus ir vartotojus. Skirtingai nuo verslininkų, kurie nuolat ieško bet kokių investicijų

šaltinių (dažnai užsienyje), vartotojai paprastai šiuo etapu gauna vietos finansavimą (paskolas iš vietos bankų)[53]. Todėl per didelio vartotojų įsiskolinimo problema pirmiausia turėtų būti sprendžiama nacionaliniu lygmeniu. Tačiau neseniai atsakinėdami į žaliąją knygą dėl mažmeninių finansinių paslaugų[54] šios srities respondentai dažnai nurodydavo skirtingus nacionalinės teisės aktus dėl vartotojų nemokumo kaip kliūtį mažmeninių finansinių produktų pardavinėjimui užsienyje. Todėl valstybės narės gali apsvarstyti galimybę tuos pačius skolų panaikinimo principus taikyti visiems fiziniams asmenims, įskaitant vartotojus.

Gerai veikiančiai ES bendrajai rinkai reikia darnios restruktūrizavimo ir antrosios galimybės sistemos, pritaikytos tarpvalstybiniam įmonių aspektui, nes skirtingose valstybėse narėse esančių įmonių sąveika darosi vis labiau įprastu reiškiniu. Todėl ES veiksmais bus sukurta papildoma nauda palengvinant tarpvalstybinį investavimą ES, užtikrinant, kad finansinių sunkumų patiriančios perspektyvios įmonės, kad ir kur bendrojoje rinkoje jos būtų, galėtų pasinaudoti platesniu prieinamų priemonių rinkiniu, kad užkirstų kelią savo nemokumui. Tuo pačiu metu verslininkai turės naudos, nes galės pasinaudoti pagrįstais skolų panaikinimo laikotarpiais savo valstybėse narėse. Tai pasiekti valstybėms narėms veikiant vienoms praktiškai neįmanoma. Be to, teigiamą ekonominį poveikį padarys užtikrinimas, kad tarpvalstybiniai kreditoriai ir tokiame restruktūrizavimo procese dalyvaujantys investuotojai galėtų pasinaudoti atitinkamomis apsaugos priemonėmis. Siūlomomis nuostatomis bus užtikrintas teisinis tikrumas kreditoriams ir investuotojams, norintiems skolinti kitose valstybėse narėse; bus prieinama informacija, būtina jiems priimti informacija grindžiamus sprendimus.

Darytina išvada, kad pasiūlymu paisoma subsidiarumo principo, nes veiksmai siūlomi tik ten ir tokia apimtimi, kokia valstybės narės tikslų negali pasiekti pačios.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas parengtas atsižvelgiant į proporcingumo principą. Tai reiškia, kad jo įgyvendinimas bus priderintas prie siekiamo tikslo – užtikrinti tinkamą bendrosios rinkos veikimą. Būsimoji ES priemonė turėtų nustatyti bendrus tikslus ir bendrąsias nuostatas, tuo tarpu valstybės narės būtų laisvos nuspręsti, kaip šiuos tikslus pasiekti.

- **Priemonės pasirinkimas ir derinimo laipsnis**

Atrodo, kad restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės politikos tikslams pasiekti reikia privalomos priemonės – direktyvos, kuria nustatoma būtiniausia suderinta sistema. 2014 m. Komisijos rekomendacija nepavyko užtikrinti, kad valstybės narės turėtų suderintą ir tvirtą atsaką joje identifikuotoms problemoms. Be to, Komisija Kapitalo rinkų sąjungos veiksmų plane ir Bendrosios rinkos strategijoje papildomai atkreipė dėmesį ES bendrosios rinkos veikimo trūkumus dėl to, kad stinga nemokumo sistemų konvergencijos. Direktyva leistų valstybėms narėms išlikti lanksčioms, kalbant apie tinkamiausią priemonę jų nacionalinėmis aplinkybėmis įgyvendinti tokius principus, kaip ankstyvojo perspėjimo priemonių turėjimas arba įmonių vadovų pareigos iškilus nemokumo pavojui. Jos taip pat galėtų nustatyti išsamesnes tikslines nuostatas, kurių reikia pasiūlymo tikslams pasiekti, kaip antai maksimalūs vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo laikotarpiai arba restruktūrizavimo plano patvirtinimo dauguma.

---

[53] Tarpvalstybinės paskolos namų ūkiams, kurios šiuo metu sudaro maždaug 5 proc. visų paskolų namų ūkiams.

[54] http://ec.europa.eu/finance/consultations/2015/retail-financial-services/docs/green-paper_en.pdf

Restruktūrizavimas, nemokumas ir antroji galimybė stipriai reglamentuojami nacionaliniu lygmeniu ir yra susiję su kitomis teisės sritimis, kaip antai bendrovių teise, darbo teise, mokesčių teise ir valstybės pagalbos teise. Be to, valstybėse narėse restruktūrizavimas, nemokumas ir antroji galimybė vertinami skirtingai ne tik dėl skirtingos istorinės ir ekonominės raidos, bet ir dėl skirtingo požiūrio į socialinių vertybių, pavyzdžiui, darbuotojų teisių ir teisės į nuosavybę, apsaugą. Todėl būtiniausi standartai yra tinkamiausia priemonė visose valstybėse narėse užtikrinant suderintą sistemą, bet taip pat suteikiant valstybėms narėms galimybę žengti toliau nei nustatyta direktyvoje. Pavyzdžiui, valstybės narės gali papildomai skatinti naujo ir tarpinio finansavimo priemones restruktūrizavimo procedūrose, vėlesnėse likvidavimo procedūrose suteikdama jam pirmumą prieš iki restruktūrizavimo kilusius reikalavimus. Valstybės narės taip pat gali sutvirtinti antrosios galimybės sistemas praplėsdamas jų taikymą asmenų atžvilgiu taip, kad šios sistemos apimtų visus fizinius asmenis, įskaitant vartotojus. Valstybės narės taip pat gali pagerinti darbuotojų padėti restruktūrizavimo plano tvirtinimo etape, pareikalaudamos, kad darbuotojai būtų laikomi savarankiška kreditorių eile.

3. *EX-POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- ***Ex-post* vertinimas ir (arba) galiojančių teisės aktų tinkamumo patikrinimas**

Pasiūlyme remiamasi 2014 m. Rekomendacija dėl naujo požiūrio į verslo nesėkmę ir nemokumą[55]. Komisijos vertinime padaryta išvada, kad rekomendacija įgyvendinta tik iš dalies kai kurių valstybių narių, įskaitant valstybes, kurioms buvo skirta su nemokumu susijusių rekomendacijų pagal Europos semestrą. Net rekomendaciją įgyvendinusios valstybės narės tai padarė pasirinktinai, taigi išlieka reikšmingų skirtumų[56]. Todėl pačios rekomendacijos nepakako pasiekti konvergencijos ir ankstyvą skolų restruktūrizavimą ir antrąją galimybę įgalinančių nuostatų trūkumų mažinimo tikslų.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Komisija išsamiai pasikonsultavo su suinteresuotosiomis šalimis. Per viešąsias konsultacijas internetu 2016 m. kovo 23 d. – birželio 14 d. gauta daugiau nei 260 atsiliepimų iš 27 valstybių narių (ypač iš Vokietijos, kurią seka Jungtinė Karalystė, Belgija ir Lietuva). Su valstybių narių vyriausybių ekspertais surengta specialių susitikimų. Buvo sudaryta neformali atrinktų suinteresuotųjų subjektų, kuriems ypač aktualūs skolų restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės klausimai, grupė, kuri 2016 m. posėdžiavo tris kartus[57]. Galiausiai 2016 m. liepos 11 d. pirmininkaujant Slovakijai buvo surengta konferencija dėl Europos Sąjungos nemokumo sistemų konvergencijos.

Dauguma valstybių narių palaikė Komisijos iniciatyvą patobulinti ankstyvo restruktūrizavimo ir antrosios galimybės sistemas, tačiau pabrėžė, kad dėl sudėtingų sąsajų su kitomis teisės sritimis, kaip antai bendrovių teise, derinimas turėtų išlikti iš esmės principų lygmenyje. Kalbant apie suinteresuotuosius subjektus, verslo organizacijos, profesinės asociacijos, finansų įstaigos, vartotojų organizacijos, profesinės sąjungos ir mokslininkai apskritai pritarė būtiniausioms

55 C(2014) 1500 *final*, 2014 3 12.

56 Daugiau informacijos pateikiama Komisijos rekomendacijos dėl naujo požiūrio į verslo nesėkmę ir nemokumą įgyvendinimo vertinime, 2015 m. rugsėjo 30 d., http://ec.europa.eu/justice/civil/files/evaluation_recommendation_final.pdf.

57 Pagrindiniai dalyviai buvo „BusinessEurope“, AFME, EBF, ACCA, UEAPME, ESBA, „Independent Retail Europe“, „EuroChambers“, ETUC, EFIN, FEE, „INSOL Europe“, FDC, Europos advokatūrų ir teisės draugijų taryba, Europos teisės institutas.

suderintoms nuostatoms dėl ankstyvo restruktūrizavimo ir požiūrio į antrąją galimybę ir palaikė veiksmingos ir (sąnaudų požiūriu) efektyvios ES nemokumo sistemos perspektyvioms įmonėms gelbėti idėją. Jie taip pat pabrėžė, kad turėtų būti laikomasi subalansuoto požiūrio, apsaugant visų suinteresuotųjų subjektų interesų ir užkertant kelią neatsakingam elgesiui. Bankų sektorius ir kai kurie kiti suinteresuotieji subjektai laikėsi nuomonės, kad jei bus svarstomos ES nuostatos dėl vartotojų skolų panaikinimo, jos turėtų būti aptartos atskirame teisės akte. Europos Parlamentas pritarė tam tikrų restruktūrizavimo aspektų suderinimui ir pabrėžė antrosios galimybės užtikrinimo visiems fiziniams asmenims svarbą.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Restruktūrizavimo ir nemokumo teisės ekspertų grupė 2016 m. sausio–liepos mėn. surengė šešis posėdžius. Buvo atliktas išsamus visų valstybių narių materialinės nemokumo teisės aktų lyginamasis teisinis tyrimas, kad būtų nustatytos visos sritys, kuriose nacionalinės teisės skirtumai galėtų sudaryti kliūčių bendrajai rinkai[58]. Taip pat atliktas ekonominis būtiniausių restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės standartų poveikio tyrimas[59].

- **Poveikio vertinimas**

Buvo įvertintos šios pagrindinės galimybės:

1 galimybė. Išlaikoma dabartinė padėtis (bazinis scenarijus)

2 galimybė. Nustatoma visiškai suderinta prevencinio restruktūrizavimo procedūra ir antrosios galimybės sistema

3 galimybė. Sukuriamas alternatyvus, neprivalomas ES restruktūrizavimo ir antrosios galimybės režimas

4 galimybė. Nustatoma suderinta būtinoji teisinė sistema restruktūrizavimo ir antrosios galimybės verslininkams srityje

Pagal poveikio vertinimą **pasirinkta galimybė** buvo nustatyti suderintą minimalią teisinę restruktūrizavimo ir antrosios galimybės verslininkams sistemą su neprivaloma nuostata dėl antrosios galimybės vartotojams ir užtikrinti veiksmingesnes procedūras . Tinkamiausia galimybė užtikrintų šiuos privalumus:

i) veiksmingas ankstyvo restruktūrizavimo galimybes;

ii) geresnes derybų galimybes, kuomet sustabdant vykdymo užtikrinimo priemones (moratoriumu) skolininkui suteikiama „galimybė atsikvėpti“;

iii) skolininkas galėtų restruktūrizavimo metu tęsti verslo veiklą;

iv) būtų užkirstas kelias prieštaraujančių kreditorių mažumos ir akcininkų siekiams sužlugdyti restruktūrizavimo bandymą, bei jų interesų apsaugą;

v) būtų didesnė restruktūrizavimo planų sėkmės tikimybė;

vi) sumažėtų restruktūrizavimo procedūrų sąnaudos ir trukmė;

vii) galimybę per pagrįstą laikotarpį (3 metus) nurašyti per daug įsiskolinusių verslininkų skolas;

viii) didesnį restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės veiksmingumą.

---

[58] Konkursas Nr. JUST/2014/JCOO/PR/CIVI/0075, paskelbta adresu: http://ec.europa.eu/justice/civil/files/insolvency/insolvency_study_2016_final_en.pdf.

[59] Konkursas Nr. JUST /2015/JCOO/FWCIVI0103, dar nepaskelbta.

Tinkamiausia galimybė padės šalinti tarpvalstybinio investavimo kliūtis. Ji leis išgelbėti daugiau perspektyvių įmonių nei dabar, nes kreditorių mažuma negalės tikėdamasi komercinės naudos, pvz., priversdama su ja atsiskaityti anksčiau, sutrikdyti derybų proceso. Veiksmingos prevencinės procedūros gali padėti sumažinti probleminių paskolų skaičių ekonomikos ciklui perėjus į neigiamą stadiją ir užtikrinti aukštą sumažėjusios vertės paskolų susigrąžinimo normą. Tinkamiausia galimybė turėtų lemti susigrąžinimo normų padidėjimą, o šios savo ruožtu – žemesnius skolinimosi kaštus. Tinkamiausia galimybė sumažins fizinių asmenų (verslininkų) išlaidas ir padidins jų galimybes pradėti iš naujo. Sumažės investavimo rizikos *ex ante* vertinimo išlaidos ir padidės susigrąžinimo normos nemokumo bylose. Kuo labiau bus suderinti restruktūrizavimo režimai, tuo žemesnės bus dabar naudojamų teisinių konsultacijų, kad būtų išvengta keleto nacionalinių restruktūrizavimo ir nemokumo sistemų taikymo, išlaidos. Tinkamiausia galimybė taip pat padidins savisamdą, nes trumpinant skolų panaikinimo laikotarpius savisamda didėja. Tinkamiausia galimybė taip pat bus palanki vartojimui ir plėtrai.

Dėl tinkamiausios galimybės įgyvendinimo kai kurios valstybės narės keisdamos savo restruktūrizavimo ir antrosios galimybės sistemas patirs išlaidų. Kai kurios valstybės narės turės nustatyti prevencinę procedūrą arba priimti procedūrą, apie kurią jau pranešta pagal Nemokumo reglamento A priedą. Nuostatoms dėl akcininkų padėties restruktūrizavimo procese įgyvendinti gali tekti šiek tiek pakeisti bendrovių teisę.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Tinkamiausia galimybė sumažins kliūčių teikti tarpvalstybinius kreditus MVĮ: veiksmingas restruktūrizavimas leistų MVĮ, kurios yra kreditoriai, susigrąžinti daugiau nei jos galėtų susigrąžinti skolininkui tapus nemokiam. Taip yra todėl, kad kreditorių susigrąžinimo normos paprastai aukštesnės ten, kur nemokumo ir restruktūrizavimo sistema leidžia anksti ir veiksmingai restruktūrizuoti perspektyvias įmones ir greitai išspręsti neperspektyvių įmonių padėtį. Būdamos skolininkais, MVĮ galės pasinaudoti ankstyvojo perspėjimo priemonėmis, o tai turėtų lemti, kad dažniau restruktūrizavimo bus prašoma anksti. Taip pat visų pirma MVĮ gaus naudos iš šalyje parengtų pavyzdinių restruktūrizavimo planų, nes jie palengvintų skolininkams restruktūrizavimo planų parengimą tinkamai atskleidžiant faktus. Skatinant lankstesnę restruktūrizavimo sistemą ir palankesnes sąlygas nesėkmės atveju pradėti iš naujo galima sumažinti įmonių „mirtingumą“ ir neigiamas paskesnių nemokumo atvejų tiekimo grandinėje pasekmes. Palankesnės skolų panaikinimo sąlygos verslininkams taip pat prisideda prie gausesnio naujų įmonių atsiradimo.

Padidinus restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumą (ypač skaitmenizavus visas nemokumo procedūras) bus galima sumažinti procedūrų trukmę ir padidinti jų veiksmingumą, o tai savo ruožtu reikštų mažesnes restruktūrizavimo sąnaudas ir aukštesnes susigrąžinimo normas kreditoriams.

- **Pagrindinės teisės**

Laisvė užsiimti verslu ir teisė dirbti mokamą darbą (Pagrindinių teisių chartijos 16 ir 15 straipsniai): šios teisės yra garantuojamos. Finansinių sunkumų patiriantys skolininkai derybų dėl restruktūrizavimo metu gali toliau vykdyti veiklą ir išsaugo visišką ar bent dalinę savo turto ir reikalų kontrolę. Per daug įsiskolinę verslininkai po visiško skolos panaikinimo galėtų pradėti antrą kartą.

Teisė į nuosavybę ir teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą (Chartijos 17 ir 47 straipsniai): nors tam tikros procedūros dalys gali turėti poveikį šioms teisėms, jos yra reikalingos ir proporcingos, kad būtų galima greitai įgyvendinti restruktūrizavimo planus,

leidžiančius atkurti skolininkų gyvybingumą. Kiekvienu atveju numatytos atitinkamos apsaugos priemonės, kad būtų užtikrinta teisėtų šalių interesų apsauga nuo piktnaudžiavimo.

Darbuotojų teisė į informaciją ir konsultacijas (Chartijos 27 straipsnis): šioms teisėms siūlomos priemonės padarys teigiamą poveikį, nes pasiūlymu nepažeidžiami galiojantys šios srities Sąjungos teisės aktai ir papildomai nustatoma suinteresuotų darbuotojų teisė balsuoti dėl restruktūrizavimo plano.

Teisė į kolektyvines derybas ir kolektyvinių veiksmų teisė (Chartijos 28 straipsnis): šiuo pasiūlymu nedaromas poveikis darbininkų ir darbdavių arba jų atitinkamų organizacijų teisėms atitinkamu lygmeniu derėtis dėl kolektyvinių sutarčių ir jas sudaryti ir interesų konflikto atvejais imtis kolektyvinių veiksmų savo interesams apginti, įskaitant streiką vadovaujantis Sąjungos teise ir nacionalinės teisės aktais ir praktika.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

ES biudžetui pasiūlymas poveikio neturės Direktyvos įgyvendinimo ir perkėlimo į nacionalinę teisę išlaidas visiškai padengs balsavimu patvirtinta biudžeto asignacija Teisingumo programai. Įgyvendinimo ataskaitos parengimo po 5 metų nuo direktyvos taikymo ir vėliau kas 7 metus išlaidas padengs aptariamų metų biudžeto asignacija Teisingumo ir vartotojų politikos srities priemonėms.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Komisija padės įgyvendinti direktyvą valstybėse narėse:

- teikdama pagalbą perkeliant ją į nacionalinės teisės aktus;
- suorganizuodama du perkėlimo į nacionalinę teisę seminarus ir tarpinius vertinimus;
- organizuodama dvišalius susitikimus, taip pat valstybių narių prašymu;
- suteikdama valstybėms narėms pranešimo apie nacionalines direktyvos perkėlimo priemones šablonus.

Valstybės narės taip pat bus raginamos imtis tam tikrų įgyvendinimo priemonių, kaip antai nurodyti paskirtąjį kontaktinį asmenį, pranešti apie visas perkėlimo į nacionalinę teisę priemones ir didinti informuotumą.

Siekiant užtikrinti nuostatų stebėseną ir įgyvendinimą, pasiūlymu būtų reikalaujama, kad valstybės narės pagal standartinę metodiką rinktų duomenis apie tokius rodiklius kaip pareiškimų dėl kiekvienos rūšies procedūros (restruktūrizavimo, nemokumo, antrosios galimybės) skaičius, procedūrų trukmė, baigtis, administravimo sąnaudos, susigrąžinimo normos ir tokių procedūrų sėkmingumas. Duomenys bus išskaidyti pagal skolininkų dydį ir rūšį, kad būtų galima objektyviai įvertinti valstybių narių procedūrų veiksmingumą. Valstybės narės turės kasmet teikti duomenis Komisijai.

Direktyvos veikimas pirma bus peržiūrėtas praėjus 5 metams nuo jos taikymo pradžios, po to bus peržiūrimas kas 7 metus.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Direktyva turi tris aiškias pagrindines dalis: prevencinio restruktūrizavimo mechanizmai (II antraštinė dalis), antroji galimybė verslininkams (III antraštinė dalis) ir priemonės

restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės procedūrų veiksmingumui gerinti (IV antraštinė dalis). I, IV, V ir VI antraštinių dalių taikymo sritis yra horizontali.

I antraštinė dalis (Bendrosios nuostatos): joje išdėstytos nuostatos dėl taikymo srities ir turinio, ir asmenų atžvilgiu, keletas apibrėžčių ir nuostata dėl ankstyvojo perspėjimo priemonių prieinamumo skolininkams, nesvarbu, ar jie juridiniai asmenys, ar prekyba, verslu ar profesine veikla besiverčiantys fiziniai asmenys (verslininkai).

Nors III antraštinės dalies nuostatos skirtos tik verslininkams, aiškiai nurodyta, kad valstybės narės šių nuostatų taikymą gali išplėsti ir taikyti jas taip pat visiems fiziniams asmenis, kad asmeninės skolos būtų traktuojamos vienodai. Iš tiesų keletas valstybių narių neskirsto asmeninių skolų į susidariusias dėl verslo veiklos ir ne dėl tokios veiklos. Nė viena šios direktyvos nuostata nesuponuoja, kad toks skirstymas turėtų būti atliekamas arba yra reikalingas. Direktyva valstybės narės raginamos tuos pačius antrosios galimybės principus taikyti visiems fiziniams asmenims.

II antraštinė dalis (Prevencinio restruktūrizavimo mechanizmai): čia nustatyti bendrieji, pamatiniai prevencinio restruktūrizavimo mechanizmų elementai, skirti suteikti finansinių sunkumų patiriantiems skolininkams (ir juridiniams, ir fiziniams asmenims) praktinę galimybę pasinaudoti procedūromis, palengvinančiomis ankstyvas derybas dėl restruktūrizavimo plano, kreditorių vykdomą patvirtinimą ir galimą plano patvirtinimą, atliekamą teismo arba administracinės institucijos.

4 straipsnis: prevencinio restruktūrizavimo mechanizmus gali sudaryti viena arba daugiau procedūrų arba priemonių, su sąlyga, kad skolininkas gali naudotis visų juose išvardytų elementų deriniu, kad veiksmingai derėtųsi ir patvirtintų restruktūrizavimo planą.

5 straipsnis: skolininkui turi likti jo turto ir reikalų kontrolė. Tarpininkai arba prižiūrėtojai (restruktūrizavimo specialistai) gali atlikti tam tikrą vaidmenį, tačiau teismas arba administracinė institucija neturėtų visais atvejais skirti tokių specialistų.

6 ir 7 straipsniai: leidžiama derėtis, o kad galėtų apsiginti nuo derėtis nelinkusių kreditorių, skolininkui turėtų būti suteikta galimybė pasinaudoti atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymu. Galimo sustabdymo neigiamo poveikio kreditoriams problemos aptariamos nuostatose dėl sustabdymo laikotarpio trukmės, jo atnaujinimo sąlygų ir sustabdymo panaikinimo sąlygų. Nepatenkintiems darbuotojų reikalavimams sustabdymas netaikomas tokia apimtimi, kokia valstybės narės nenumato tinkamos apsaugos kitomis priemonėmis. Taip pat sustabdymo laikotarpiu skolininkas neturėtų būti įpareigotas pradėti kitų rūšių nemokumo procedūras, visų pirma likvidavimo procedūras (ir jam neturėtų būti tuo grasinama), kad galėtų toliau užsiimti verslu. Jis taip pat turėtų turėti galimybę tikėtis, kad sutartys su tiekėjais ir kitais kreditoriais bus toliau vykdomos, jei jis vykdys savo prievoles pagal šias sutartis.

8 straipsnis: nustatoma būtiniausia privaloma informacija, kuri turi būti įtraukta į restruktūrizavimo planus. Valstybės narės gali reikalauti papildomos privalomos informacijos, jeigu tai skolininkams nesudaro neproporcingos naštos. Valstybės narės turėtų paskelbti internete restruktūrizavimo planų pavyzdžius ir pateikti praktinės informacijos, kaip plano teikėjui šiais pavyzdžiais pasinaudoti.

9 straipsnis: numatoma, kad restruktūrizavimo planą priima suinteresuoti kreditoriai arba kreditorių eilės. Kai susiję skirtingų interesų turintys kreditoriai, jie taip pat turi būti vertinami kaip skirtingos eilės. Minimali sąlyga ta, kad užtikrinimo priemonę turintys kreditoriai visada

turėtų būti vertinami skirtingai nei tokios priemonės neturintys kreditoriai. Valstybės narės taip pat gali nustatyti, kad darbuotojai sudaro atskirą eilę.

10 straipsnis: išvardijami atvejai, kai restruktūrizavimo planas tampa privalomu tik jį patvirtinus teismui arba administracinei institucijai, ir patikslinamos tokio patvirtinimo sąlygos.

11 straipsnis: nustatomos sąlygos, kurios turi būti įvykdytos siekiant užtikrinti, kad restruktūrizavimo planas, kuriam pritarė ne visos kreditorių eilės, vis tiek būtų patvirtintas teismo arba administracinės institucijos.

12 straipsnis: nustatomas principas, kad akcininkams ir kitiems dalininkams neturėtų būti leidžiama kliudyti perspektyvios įmonės restruktūrizavimo planų tvirtinimui, jeigu jų teisėti interesai apsaugoti.

13 straipsnis: pateikiamos nuostatos dėl vertinimo, kada ir kaip jis turi būti nustatytas, kad būtų užtikrinta tinkama prieštaraujančių šalių apsauga.

14 straipsnis: išdėstomos restruktūrizavimo planų pasekmės suinteresuotoms ir nesuinteresuotoms šalims.

15 straipsnis: nustatomos būtiniausios nuostatos dėl apskundimo kaip šalių teisėtų interesų apsaugos priemonės, taip pat užtikrinant, kad tokios apsaugos priemonės nevilkintų restruktūrizavimo planų patvirtinimo arba įgyvendinimo.

16 ir 17 straipsniai nustatoma būtiniausia naujo finansavimo priemonių, reikalingų restruktūrizavimo planui įgyvendinti, tarpinio finansavimo priemonių, susijusių su verslo tęstinumo užtikrinimu derantis dėl restruktūrizavimo, ir kitų glaudžiai su restruktūrizavimo planu susijusių sudarytų sandorių apsauga.

18 straipsnis: nustatoma valstybių narių prievolė nustatyti konkrečias pareigas įmonių vadovams iškilus nemokumo pavojui, kurios juos paskatintų siekti ankstyvo restruktūrizavimo, jei įmonė perspektyvi.

III antraštinė dalis (Antroji galimybė verslininkams): nustatomos būtiniausios nuostatos dėl per daug įsiskolinusių verslininkų skolų panaikinimo, kaip pagrindinės antrosios galimybės užtikrinimo verslininkams sąlygos. Valstybės narės gali nustatyti stipresnę nei ši būtiniausia apsauga, leisdamos verslininkus vertinti dar palankiau, pavyzdžiui, nuostatomis dėl pradedančiųjų antrą kartą galimybės gauti finansavimą.

19 straipsnis: nustatomas principas, kad per daug įsiskolinę verslininkai turėtų praktinę galimybę būti atleisti nuo skolų be minimalios grąžintinos sumos ar skolos procentinės dalies.

20 straipsnis: verslininkai turėtų galėti pasinaudoti visišku skolų panaikinimu ne vėliau kaip po 3 metų, ir dėl to nereikėtų pakartotinai kreiptis į teismą ar administracinę instituciją. Šio trejų metų laikotarpio pradžios momentas skiriasi priklausomai nuo to, ar verslininkas kreditoriams moka pagal grąžinimo planą, ar procedūra apima tik turto realizavimą. Trumpo skolų panaikinimo laikotarpio apribojimai įtraukti į 22 straipsnį.

21 straipsnis: verslininkai, kuriems dėl per didelio įsiskolinimo uždrausta užsiimti veikla, taip pat turėtų turėti teisę į trumpai galiojančius sprendimus dėl veiklos draudimo, kad praktiškai galėtų pasinaudoti antrąja galimybe. Turėtų būti taikomi 22 straipsnyje nustatyti apribojimai.

22 straipsnis: valstybėms narėms suteikiama plati veiksmų laisvė nustatant nuostatų dėl galimybės pasinaudoti skolų panaikinimu ir skolų panaikinimo laikotarpių apribojimus, tačiau šie apribojimai turi būti labai aiškiai išdėstyti ir būtini bendrojo intereso sumetimais.

23 straipsnis: kadangi asmeninės profesinio ir neprofesinio pobūdžio skolos dažnai glaudžiai susijusios, valstybės narės turėtų stengtis, kiek įmanoma konsoliduoti atskiras procedūras, kad antroji galimybė verslininkams taptų praktiškai prieinama.

IV antraštinė dalis (Priemonės restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui didinti): taikoma ne tik prevencinio restruktūrizavimo ir skolų nurašymo procedūroms, bet ir nemokumo procedūroms.

24 straipsnis: reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų tinkamą teismų ir kitų kompetentingų institucijų narių mokymą ir specializaciją restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės klausimais.

25 straipsnis: reikalaujama, kad valstybės narės skatintų pradinį ir tolesnį mokymą, taip pat elgesio kodeksų nustatymą specialistams, dirbantiems su restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės klausimais.

26 straipsnis: nustatomi būtiniausi restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės srities specialistų skyrimo ir priežiūros ir jų darbo apmokėjimo standartai.

27 straipsnis: nustatoma galimybė restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės srityje naudoti elektronines ryšio priemones.

V antraštinė dalis (Restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės procedūrų stebėsena): nustatomos būtiniausios nuostatos dėl valstybių narių vykdomo duomenų rinkimo ir tokių duomenų perdavimo Komisijai naudojant standartinį duomenų siuntimo šabloną.

VI antraštinė dalis (Baigiamosios nuostatos): nuostatos dėl direktyvos santykio su kitais Sąjungos teisės aktais, dėl direktyvos taikymo peržiūros, dėl standartinių formų patvirtinimo, dėl įsigaliojimo ir taikymo pradžios.

2016/0359 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl prevencinio restruktūrizavimo mechanizmų, antrosios galimybės ir priemonių restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui gerinti, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/30/ES

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 53 ir 114 straipsnius,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę[60],

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę[61],

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

1) šia direktyva siekiama pašalinti naudojimosi pagrindinėmis laisvėmis, pavyzdžiui, kapitalo judėjimo ir įsisteigimo laisve, kliūtis, susidarančias dėl įvairiose šalyse taikomų skirtingų nacionalinės teisės aktų ir prevencinio restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės procedūrų. Tokios kliūtys šia direktyva būtų pašalintos užtikrinant, kad finansinių sunkumų patiriančios perspektyvios įmonės turėtų galimybę pasinaudoti veiksmingais nacionaliniais prevencinio restruktūrizavimo mechanizmais, kurie leistų joms tęsti veiklą; kad per daug įsiskolinusiems sąžiningiems verslininkams, praėjus pagrįstam laikotarpiui nuo visiško skolų panaikinimo, būtų suteikta antroji galimybė; ir padidinant restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų nurašymo procedūrų veiksmingumą, visų pirma jas sutrumpinant;

2) restruktūrizavimas turėtų leisti finansinių sunkumų patiriančioms įmonėms, pakeitus jų turto ir įsipareigojimų arba kapitalo sudėtį, sąlygas ar struktūrą, galimai pardavus dalį turto ar dalį verslo, visiškai arba iš dalies tęsti veiklą. Prevencinio restruktūrizavimo mechanizmai visų pirma turėtų sudaryti įmonėms galimybę restruktūrizuotis ankstyvuoju etapu ir išvengti nemokumo. Tokie mechanizmai turėtų labai padidinti bendrą naudą kreditoriams, savininkams ir apskritai ekonomikai ir užkirsti kelią darbo vietų bei kvalifikuotų ir įgudusių darbuotojų praradimui. Taip pat jie turėtų užkirsti kelią probleminių paskolų kaupimuisi. Vykdant restruktūrizavimo procesą turėtų būti apsaugotos visų susijusių šalių teisės. Kita vertus, neperspektyvios įmonės, neturinčios galimybių išlikti, turėtų būti kuo greičiau likviduotos;

[60] OL C, , p. .
[61] OL C, , p. .

3) procedūros, kuriomis finansinių sunkumų patiriantys skolininkai gali pasinaudoti verslui restruktūrizuoti, įvairiose valstybėse narėse yra skirtingos. Kai kuriose valstybėse narėse numatytos vos kelios procedūros, todėl įmonės gali būti restruktūrizuojamos tik palyginti vėlai, jau vykdant nemokumo procedūras. Kitose valstybėse narėse restruktūrizavimas galimas ir anksčiau, bet taikomos procedūros nepakankamai veiksmingos arba labai formalios, t. y. galimybės rinktis neteismines procedūras yra ribotos; skiriasi ir įvairių valstybių narių nacionalinės teisės nuostatos dėl antrosios galimybės verslininkams, visų pirma dėl skolų, susikaupusių jiems vykdant veiklą, panaikinimo – taikomi skirtingi skolų panaikinimo laikotarpiai ir skolų panaikinimo sąlygos;

4) daugelyje valstybių narių bankrutavusiems, bet sąžiningiems verslininkams būti atleistiems nuo skolų ir pradėti iš naujo užtrunka trejus metus. Dėl neveiksmingų antrosios galimybės mechanizmų verslininkams, norintiems po pagrįsto laikotarpio pradėti iš naujo, tenka perkelti veiklą į kitas jurisdikcijas, o dėl to ir jų kreditoriai, ir patys skolininkai patiria daug papildomų išlaidų. Ilgai galiojantys sprendimai dėl draudimo verstis veikla, dažnai priimami vykdant skolų panaikinimo procedūrą, sudaro kliūtis laisvei pradėti savarankišką komercinę veiklą ir ja verstis ;

5) keliose valstybėse narėse taikomos pernelyg ilgos restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūros yra svarbus veiksnys, lemiantis žemas susigrąžinimo normas ir atgrasantis investuotojus nuo verslo tokiose jurisdikcijose, kurioje procedūros gali užtrukti per ilgai;

6) dėl visų šių skirtumų investuotojai patiria daugiau išlaidų vertindami riziką, kad skolininkai vienoje ar daugiau valstybių narių patirs finansinių sunkumų, ir išlaidų restruktūrizuodami bendroves, turinčias padalinių, kreditorių ar turto kitose valstybėse narėse, o taip visuomet yra restruktūrizuojant tarptautines bendrovių grupes. Daug investuotojų netikrumą dėl nemokumo nuostatų arba ilgų ir sudėtingų nemokumo procedūrų kitoje šalyje riziką nurodo kaip vienas iš pagrindinių priežasčių neinvestuoti arba neužmegzti verslo santykių su partneriu už savo šalies ribų;

7) dėl šių skirtumų susiklosto nevienodos kreditų teikimo sąlygos ir netolygios susigrąžinimo normos. Todėl didesnis teisės aktų suderinimas restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės srityse yra būtinas, kad gerai veiktų bendroji rinka apskritai ir kapitalo rinkų sąjunga konkrečiai;

8) taip pat reikėtų išvengti papildomų rizikos vertinimo ir tarpvalstybinio vykdymo išlaidų, kurias patiria kreditoriai, kai per daug įsiskolinę verslininkai persikelia į kitą valstybę narę, kad antrąją galimybę gautų per gerokai trumpesnį laikotarpį. Reikėtų mažinti ir papildomas verslininkų išlaidas, kurias jie, norėdami gauti antrąją galimybę, patiria dėl būtinybės persikelti į kitą valstybę narę. Be to, kliūtys, kylančios dėl ilgai galiojančių sprendimų dėl veiklos draudimo, susijusių su per dideliu įsiskolinimu, slopina verslumą;

9) kliūčių, trukdančių naudotis pagrindinėmis laisvėmis, kyla ne tik tarpvalstybinėse situacijose. Vis labiau tarpusavyje susietoje bendrojoje rinkoje, kurioje laisvai juda prekės, paslaugos, kapitalas ir darbuotojai ir kurioje vis svarbesnis tampa skaitmeninis dėmuo, labai nedaug įmonių, atsižvelgiant į visus svarbius aspektus, kaip antai pagrindinius klientus, tiekimo grandinę, veiklos sritį, pagrindinius investuotojus ir kapitalą, yra išimtinai nacionalinės. Net grynai nacionaliniai nemokumo atvejai gali daryti įtaką vidaus rinkos veikimui, nes egzistuoja vadinamasis nemokumo domino efektas, kai vienos įmonės nemokumas gali paskatinti kitų tiekimo grandinės įmonių nemokumą;

10) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 2015/848[62] aptarti jurisdikcijos, pripažinimo ir vykdymo, taikytinos teisės ir bendradarbiavimo tarpvalstybinėse nemokumo bylose, taip pat nemokumo registrų susiejimo klausimai. Į jo taikymo sritį patenka prevencinės procedūros, kuriomis siekiama atgaivinti ekonomiškai perspektyvius skolininkus, taip pat procedūros, kuriomis verslininkams suteikiama antroji galimybė. Tačiau Reglamentu (ES) Nr. 2015/848 neišspręsta nacionalinių procedūrų skirtingumo problema. Be to, teisės aktas, taikytinas vien tarpvalstybiniam nemokumui, nepašalintų visų laisvo judėjimo kliūčių, o investuotojams būtų neįmanoma iš anksto nustatyti, ar galimi skolininko finansiniai sunkumai ateityje būtų tarpvalstybinio, ar vidaus pobūdžio. Todėl būtina aptarti kur kas daugiau nei tik teisminio bendradarbiavimo klausimus ir nustatyti materialiuosius būtiniausius standartus;

11) svarbu sumažinti tiek skolininkų, tiek kreditorių dėl restruktūrizavimo patiriamas išlaidas. Todėl reikėtų mažinti skirtumus, trukdančius ankstyvuoju etapu restruktūrizuoti finansinių sunkumų patiriančias perspektyvias įmones ir suteikti sąžiningiems verslininkams antrąją galimybę. Tai turėtų padidinti skaidrumą, teisinį tikrumą ir nuspėjamumą Sąjungoje. Be to, tai turėtų užtikrinti didžiausią įmanomą skolų susigrąžinimą visų tipų kreditoriams ir investuotojams ir skatinti tarpvalstybines investicijas. Nuoseklesnis reglamentavimas taip pat turėtų leisti lengviau restruktūrizuoti įmonių grupes, nesvarbu kokiose Sąjungos šalyje veikia tos grupės narės;

12) kliūčių, trukdančių veiksmingai restruktūrizuoti perspektyvias finansinių sunkumų patiriančias įmones, panaikinimas padėtų mažinti prarandamų darbo vietų skaičių ir kreditorių nuostolius tiekimo grandinėje, išsaugoti specialiųjų žinių ir įgūdžių turinčius darbuotojus ir taip paskatintų visą ekonomiką. Jei verslininkams būtų lengviau suteikiama antroji galimybė, jie nebūtų atskirti nuo darbo rinkos ir, pasimokę iš patirties, galėtų iš naujo imtis komercinės veiklos. Galiausiai, sutrumpinus restruktūrizavimo procedūras padidėtų kreditorių skolų susigrąžinimo normos, nes paprastai laikui bėgant įmonės vertė tik dar labiau mažėja. Be to, veiksminga nemokumo sistema leistų geriau įvertinti skolinimo ir skolinimosi sprendimų riziką, sklandžiau prisitaikyti per daug įsiskolinusioms įmonėms ir labai sumažinti ekonomines ir socialines sąnaudas, susijusias su jų finansinio įsiskolinimo mažinimo procedūromis;

13) nuoseklesnis Sąjungos lygmens požiūris visų pirma turėtų būti naudingas mažosioms ir vidutinėms įmonėms, nes jos neturi pakankamai išteklių padengti dideles restruktūrizavimo išlaidas ir pasinaudoti veiksmingesnėmis restruktūrizavimo procedūromis, taikomomis kai kuriose valstybėse narėse. Mažosios ir vidutinės įmonės, ypač patiriančios finansinių sunkumų, dažnai neturi lėšų profesionalioms konsultacijoms, todėl reikėtų įdiegti ankstyvojo perspėjimo priemones, kuriomis skolininkai būtų įspėjami, kad turi skubiai imtis veiksmų. Be to, siekiant padėti šioms įmonėms nedidelėmis sąnaudomis restruktūrizuotis, nacionaliniu lygmeniu reikėtų parengti ir internete paskelbti pavyzdinius restruktūrizavimo planus. Skolininkai galėtų jais pasinaudoti pritaikydami jį prie savo poreikių ir veiklos ypatumų;

14) į šios direktyvos taikymo sritį tikslinga neįtraukti draudimo ir perdraudimo įmonių, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/138/EB 13 straipsnio 1

[62] 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų, (OL L 141, 2015 6 5, p. 19).

ir 4 punktuose[63], kredito įstaigų, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte[64], investicinių įmonių ir kolektyvinio investavimo subjektų, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 2 ir 7 punktuose, pagrindinių sandorio šalių, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 648/2012 2 straipsnio 1 punkte[65], centrinių vertybinių popierių depozitoriumų, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 909/2014 2 straipsnio 1 punkte [66] ir kitų finansų įstaigų ir subjektų, išvardytų Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/59/ES 1 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje[67]. Šiems subjektams taikomos specialiosios nuostatos, o nacionalinės priežiūros institucijos jų atžvilgiu turi plačius įsikišimo įgaliojimus;

15) per didelis vartotojų įsiskolinimas kelia rimtų ekonominių ir socialinių problemų ir yra glaudžiai susijęs su skolų naštos mažinimu. Be to, dažnai nėra įmanoma aiškiai atskirti, kurios verslininko skolos yra vartojimo skolos, o kurios verslo. Verslininkams suteikiamos antrosios galimybės priemonės nebūtų veiksmingos, jei verslininkui, siekiančiam asmeninių verslo skolų ir asmeninių ne verslo skolų panaikinimo, reikėtų vykdyti kelias atskiras procedūras, kurių taikymo sąlygos ir skolos panaikinimo laikotarpiai skirtingi. Todėl, nors šioje direktyvoje nenustatomos privalomosios nuostatos dėl per didelio vartotojų įsiskolinimo, valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė nuostatas dėl skolos panaikinimo taikyti ir vartotojams;

16) kuo anksčiau skolininkas nustato savo finansinius sunkumus ir imasi atitinkamų veiksmų, tuo didesnė tikimybė išvengti gresiančio nemokumo, o jei įmonės gyvybingumui padaryta nepataisoma žala – tinkamai ir veiksmingai atlikti likvidavimo procesą. Todėl turi būti teikiama aiški informacija apie galimas prevencinio restruktūrizavimo procedūras ir ankstyvojo perspėjimo priemones, kuriomis skolininkai, susidūrę su finansiniais sunkumais, būtų skatinami kuo anksčiau imtis veiksmų. Taikant ankstyvojo perspėjimo priemones skolininkui ar skolininko valdytojui turėtų būti nustatyta apskaitos ir stebėsenos prievolė bei prievolė teikti ataskaitas pagal paskolų sutartis. Be to, svarbios informacijos turinčios trečiosios šalys, kaip antai apskaitininkai, mokesčių ir socialinės apsaugos institucijų darbuotojai pagal nacionalinę teisę galėtų būti skatinami perspėti apie pastebėtas neigiamas tendencijas;

17) restruktūrizavimo sistema turėtų suteikti skolininkams galimybę finansinius sunkumus išspręsti ankstyvuoju etapu, kai tikėtina, kad dar galima išvengti nemokumo ir

---

63 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) (OL L 335, 2009 12 17, p. 1).

64 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27, p. 1).

65 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų (OL L 201, 2012 7 27, p. 1).

66 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 909/2014 dėl atsiskaitymo už vertybinius popierius gerinimo Europos Sąjungoje ir centrinių vertybinių popierių depozitoriumų, kuriuo iš dalies keičiamos direktyvos 98/26/EB ir 2014/65/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 236/2012 (OL L 257, 2014 8 28, p. 1).

67 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012 (OL L 173, 2014 6 12, p. 190).

užtikrinti jų verslo tęstinumą. Pagal nacionalinę teisę restruktūrizavimu turėtų būti galima pasinaudoti prieš skolininkui tampant nemokiam, t. y. kol skolininkas dar neatitinka kolektyvinio nemokumo procedūros, pagal kurią paprastai parduodamas visas skolininko turtas ir paskiriamas likvidatorius, taikymo sąlygų. Todėl neturėtų būti reikalaujama, kad pradėti derybas ir prašyti vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo galima tik įvertinus įmonės perspektyvumą. Įmonės perspektyvumą daugeliu atvejų turėtų įvertinti suinteresuoti kreditoriai, kurių dauguma susitaria iš dalies pakeisti savo reikalavimus. Tačiau, siekiant išvengti piktnaudžiavimo procedūra, reikia nustatyti, kad skolininko finansiniai sunkumai turi kelti aiškų nemokumo pavojų, o restruktūrizavimo planu turi būti galima užkirsti kelią skolininko nemokumui ir užtikrinti įmonės gyvybingumą;

18) kad didėtų veiksmingumas, trumpėtų terminai ir mažėtų išlaidos, nacionaliniuose prevencinio restruktūrizavimo mechanizmuose turėtų būti numatyta lanksčių procedūrų, pagal kurias į teismus ar administracines institucijas būtų kreipiamasi tik tada, kai tai būtina ir proporcinga kreditorių ir kitų suinteresuotų šalių, kurios gali būti paveiktos, interesų apsaugai. Siekiant išvengti nereikalingų išlaidų ir atsižvelgiant į prevencinį procedūros pobūdį, iš esmės skolininkams turėtų būti leista patiems kontroliuoti savo turtą ir vykdyti kasdienę įmonės veiklą. Restruktūrizavimo specialisto – tarpininko derybose dėl restruktūrizavimo plano arba nemokumo specialisto, vykdančio skolininko veiksmų priežiūrą – skyrimas neturėtų būti visais atvejais privalomas; dėl to turėtų būti sprendžiama atsižvelgiant į kiekvieno atskiro atvejo aplinkybes ir konkrečius skolininko poreikius. Be to, restruktūrizavimo procedūrai pradėti nebūtina teismo nutartis – jei dėl to nepažeidžiamos trečiųjų šalių teisės, ji gali vykti neformaliai. Tačiau kai kuriais atvejais, kai reikia apginti teisėtus vieno ar kelių kreditorių arba kitos suinteresuotos šalies interesus, tam tikra priežiūra turėtų būti užtikrinta. Tai visų pirma reikalinga, pavyzdžiui, kai teismas ar administracinė institucija nurodo sustabdyti atskiras užtikrinimo priemones arba kai restruktūrizavimo planas priimamas nepaisant jam prieštaraujančių kreditorių eilių nuomonės;

19) skolininkui turėtų būti suteikta galimybė prašyti teismo ar administracinės institucijos laikinai sustabdyti atskiras vykdymo užtikrinimo priemones, jei jos gali neigiamai paveikti derybas ir sumenkinti galimybes restruktūrizuoti skolininko verslą, ir tokiu atveju taip pat būtų sustabdyta jo prievolė pradėti bankroto procedūras. Atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymas galėtų būti bendras, t. y. taikytinas visiems kreditoriams, arba skirtas atskiriems kreditoriams. Siekiant užtikrinti teisingą skolininko ir kreditorių teisių pusiausvyrą, sustabdymas neturėtų galioti ilgiau kaip keturis mėnesius. Tačiau sudėtingais restruktūrizavimo atvejais gali prireikti daugiau laiko. Valstybės narės gali nuspręsti, kad tokiais atvejais, jeigu įrodoma, kad derybose dėl restruktūrizavimo plano daroma pažanga ir nebus nepagrįstai pažeisti kreditorių interesai, teismas ar administracinė institucija gali pratęsti šį laikotarpį. Jei prašoma dar tęsti šį laikotarpį, teismas ar administracinė institucija turi būti įsitikinę, kad restruktūrizavimo plano priėmimas yra labai tikėtinas. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad bet koks prašymas pratęsti pirminį sustabdymo laikotarpį būtų pateiktas per pagrįstą terminą, kad teismai ar administracinės institucijos galėtų laiku priimti sprendimą. Jei teismas ar administracinė institucija nepriima sprendimo dėl sustabdymo laikotarpio pratęsimo iki to laikotarpio pabaigos, pasibaigus jo galiojimo terminui jis netenka galios. Teisinio tikrumo sumetimais visas sustabdymo laikotarpis turėtų būti ne ilgesnis kaip dvylika mėnesių;

20) siekiant užtikrinti, kad kreditoriai nenukentėtų, prašymas sustabdyti atskiras vykdymo užtikrinimo priemones neturėtų būti tenkinamas arba, jei jis nustatytas, turėtų būti nepratęsiamas arba panaikinamas, jei juo nepagrįstai pažeidžiami kreditorių interesai. Spręsdamas, ar kreditorių interesai nėra nepagrįstai pažeidžiami, teismas ar administracinė institucija gali atsižvelgti į tai, ar sustabdymas leistų išsaugoti bendrą turto vertę, ar skolininkas veikia piktnaudžiaudamas, siekdamas padaryti žalą arba apskritai pažeisdamas teisėtus kreditorių visumos interesus. Vieno kreditoriaus arba kreditorių eilės interesai būtų nepagrįstai pažeidžiami, jeigu, pavyzdžiui, tikimybė, kad jų reikalavimai bus patenkinti, dėl sustabdymo taptų daug mažesnė nei be tokio sustabdymo, arba jei vienas kreditorius atsidurtų blogesnėje padėtyje nei kiti panašioje situacijoje esantys kreditoriai;

21) kreditoriams, kuriems taikomas sustabdymas, taip pat turėtų būti draudžiama sustabdymo laikotarpiu atsisakyti vykdyti vykdytinas sutartis ar jas nutraukti, anksčiau laiko užbaigti ar kitaip keisti, jeigu skolininkas toliau laikosi savo įpareigojimų pagal tokias sutartis. Ankstyvas nutraukimas gali pakenkti įmonės pajėgumui tęsti veiklą vykstant deryboms dėl restruktūrizavimo, ypač jei tai sutartys dėl būtinųjų išteklių, kaip antai dujų, elektros, vandens tiekimo, telekomunikacijų ir mokėjimo paslaugų. Tačiau, siekiant apsaugoti teisėtus kreditorių interesus ir kuo mažiau sutrikdyti tiekimo grandinėje dalyvaujančių kreditorių veiklą, sustabdymas turėtų būti taikomas tik reikalavimams, atsiradusiems prieš priimant sprendimą dėl sustabdymo. Kad restruktūrizavimas būtų sėkmingas, vykdydamas įprastinę veiklą skolininkas turėtų tenkinti su sustabdymu nesusijusių kreditorių reikalavimus (ir grąžinti jiems skolas) bei su sustabdymu susijusių kreditorių reikalavimus, atsiradusius po sprendimo dėl sustabdymo priėmimo;

22) skolininkui pradėjus nemokumo procedūrą kai kurie tiekėjai gali pasinaudoti savo sutartine teise nutraukti tiekimo sutartį nemokumo pagrindu (vadinamosios *ipso facto* nuostatos). Taip gali atsitikti ir skolininkui pateikus prašymą dėl prevencinio restruktūrizavimo priemonių. Kai tokiomis nuostatomis pasinaudojama, nors skolininkas tik derasi dėl restruktūrizavimo plano, prašo sustabdyti vykdymo užtikrinimo priemones ar atlieka kitą su sustabdymu susijusį veiksmą, ankstyvas sutarties nutraukimas gali turėti neigiamos įtakos skolininko verslui ir įmonės gelbėjimo sėkmei. Todėl tais atvejais, kai teismas ar administracinė institucija nurodo sustabdyti vykdymo užtikrinimo veiksmus, būtina užtikrinti, kad kreditoriams, kuriems taikomas sustabdymas, nebūtų leidžiama remtis *ipso facto* nuostatomis, kuriose nurodomos derybos dėl restruktūrizavimo plano, vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymas ar bet koks kitas panašus su sustabdymu susijęs veiksmas;

23) kreditoriams turėtų būti suteikta teisė ginčyti teismo ar administracinės institucijos priimtą sprendimą dėl sustabdymo. Jei siekiant palengvinti restruktūrizavimo plano priėmimą sustabdymas nebereikalingas, pavyzdžiui, paaiškėjus, kad restruktūrizavimui nepritaria nacionalinėje teisėje nustatyta reikalinga kreditorių dauguma, kreditoriams taip pat turėtų būti suteikta teisė prašyti sustabdymą panaikinti;

24) bet kuriam kreditoriui, kuriam daro poveikį restruktūrizavimo planas ir, jei numatyta nacionalinėje teisėje, nuosavybės priemonių turėtojui turėtų būti suteikta teisė balsuoti dėl restruktūrizavimo plano priėmimo. Šalys, kurioms restruktūrizavimo planas poveikio nedaro, neturi teisės balsuoti dėl plano, ir tvirtinant bet kokį planą neturi būti reikalingas jų pritarimas. Balsavimas gali vykti pagal formalią balsavimo procedūrą arba reikalingos suinteresuotų šalių daugumos konsultacijų ir susitarimo būdu. Tačiau jei balsavimas vyksta konsultacijų ir susitarimo būdu, suinteresuotoms šalims, kurių

pritarimas nereikalingas, vis dėlto turėtų būti suteikta galimybė prisijungti prie restruktūrizavimo plano;

25) siekiant užtikrinti, kad iš esmės panašios teisės būtų vertinamos teisingai ir kad restruktūrizavimo planai būtų priimami nepagrįstai nepažeidžiant suinteresuotų šalių interesų, suinteresuotų šalių reikalavimai turėtų būti vertinami suskirsčius juos į atskiras eiles pagal nacionalinėje teisėje nustatytus eilių sudarymo kriterijus. Mažų mažiausiai, užtikrinimo priemones turintys ir jų neturintys kreditoriai visada turėtų būti išskirti į atskiras eiles. Nacionalinės teisės aktuose gali būti numatyta, kad užtikrinti reikalavimai gali būti suskirstyti į užtikrintus ir neužtikrintus reikalavimus vadovaujantis užstato vertinimu. Be to, nacionalinės teisės aktuose taip pat gali būti numatyta specialių nuostatų, pagal kurias eilės sudaromos taip, kad būtų naudingos nediversifikuotiems ar dėl kitų priežasčių itin pažeidžiamiems kreditoriams, pavyzdžiui, darbuotojams ar smulkiesiems tiekėjams. Bet kuriuo atveju nacionalinės teisės aktais turi būti užtikrinta, kad sudarant kreditorių eiles būtų atsižvelgiama į visus svarbius aspektus, kaip antai į susijusių šalių reikalavimus; juose turi būtų nuostatų, kuriomis reguliuojami sąlyginių reikalavimų ir ginčijamų reikalavimų klausimai. Pateikus tvirtinti restruktūrizavimo planą, sudarytas eiles turėtų patikrinti teismas ar administracinė institucija , tačiau valstybės narės gali nustatyti, kad teismai ar institucijos gali tikrinti eilių sudarymą ir ankstesniu etapu, jei plano teikėjas iš anksto paprašo pritarimo ar konsultacijos;

26) nacionalinėje teisėje turėtų būti nustatyta, kokia dauguma reikalinga, kad suinteresuotų šalių mažuma kiekvienoje eilėje negalėtų sukliudyti priimti restruktūrizavimo planą, kuriuo nėra nepagrįstai pakenkiama jų teisėms ir interesams. Be daugumos principo, suvaržančio prieštaraujančius kreditorius, kurių reikalavimai užtikrinti, ankstyvas restruktūrizavimas daugeliu atvejų nebūtų įmanomas, pavyzdžiui, kai reikalingas finansinis restruktūrizavimas, nors šiaip įmonė gyvybinga. Kad šalys galėtų daryti įtaką priimant restruktūrizavimo planus, kuri būtų proporcinga jų interesui versle, reikiama dauguma turėtų būti nustatyta atsižvelgiant į kiekvienos eilės kreditorių reikalavimų sumą arba dalininkų interesus;

27) kreditorių interesų kriterijus leidžia užtikrinti, kad nė vienas prieštaraujantis kreditorius dėl restruktūrizavimo plano neatsidurtų blogesnėje padėtyje nei likvidavimo atveju, nesvarbu, ar likviduojant būtų parduodamos turto dalys, ar visa įmonė kaip veikiantis verslas. Šis kriterijus turi būti taikomas visada, kai planas tampa privalomas prieštaraujantiems kreditoriams arba, tam tikrais atvejais, prieštaraujančioms kreditorių eilėms, tik jį patvirtinus;

28) restruktūrizavimo planas visada turėtų būti laikomas priimtu, jeigu reikalinga kreditorių dauguma kiekvienoje suinteresuotoje eilėje jam pritaria, tačiau jei reikalinga kreditorių dauguma kiekvienoje suinteresuotoje eilėje jam nepritaria, jis vis tiek gali būti patvirtintas teismo ar administracinės institucijos, jei jam pritaria bent viena suinteresuota kreditorių eilė ir jei siūlomu planu nėra nepagrįstai pažeidžiami prieštaraujančių eilių interesai (kreditorių eilių nuomonės nepaisymo mechanizmas). Visų pirma planas turi atitikti absoliutaus pirmumo taisyklę, kuri užtikrina, kad paskesnės eilės kreditoriai gautų išmoką ar išsaugotų kitokį interesą pagal restruktūrizavimo planą tik po to, kai patenkinami visi prieštaraujančios kreditorių eilės reikalavimai. Absoliutaus pirmumo taisykle remiamasi nustatant sumą, kuri paskirstoma kreditoriams atliekant restruktūrizavimą. Iš absoliutaus pirmumo taisyklės išplaukia, kad nė viena kreditorių eilė pagal restruktūrizavimo planą negali gauti ar išsaugoti ekonominės vertės arba naudos, kuri viršytų bendrą tos eilės reikalavimų ar interesų sumą. Pagal absoliutaus pirmumo taisyklę, įvertinus restruktūrizuojamos

įmonės kapitalo struktūrą, galima nustatyti, kokias išmokas, atsižvelgiant į įmonės kaip veikiančio verslo vertę, šalys gaus pagal restruktūrizavimo planą;

29) nors akcininkų arba kitų dalininkų teisėti interesai turi būti saugomi, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad akcininkai negalėtų nepagrįstai blokuoti restruktūrizavimo plano, kuris leistų atgaivinti skolininką, priėmimo. Pavyzdžiui, priimant restruktūrizavimo planą neturėtų būti reikalaujama, kad jam pritartų pinigų negaunantys dalininkai, t. y. dalininkai, kurie, atlikus įmonės vertinimą, pagal įprastą likvidavimo prioritetų eiliškumą negautų jokios išmokos ar kitos naudos. Šio tikslo valstybės narės gali siekti skirtingomis priemonėmis, pavyzdžiui, nesuteikdamos dalininkams teisės balsuoti dėl restruktūrizavimo plano. Tačiau jei dalininkai turi teisę balsuoti dėl restruktūrizavimo plano, teismui ar administracinei institucijai turėtų būti leista patvirtinti planą neatsižvelgiant į vienos ar kelių dalininkų eilių prieštaravimą pagal kreditorių eilių nuomonės nepaisymo mechanizmą. Daugiau dalininkų eilių gali prireikti tuomet, jei yra kelių skirtingų rūšių dalininkų, turinčių skirtingas teises. Mažųjų ir vidutinių įmonių dalininkai, kurie yra ne paprasti investuotojai, o įmonės savininkai, prisidedantys prie įmonės veiklos kitais būdais, pavyzdžiui, teikdami vadybos konsultacijas, tokiomis sąlygomis gali neturėti pakankamo suinteresuotumo restruktūrizuotis. Todėl prireikus plano teikėjas turėtų galėti pasinaudoti kreditorių eilių nuomonės nepaisymo mechanizmu;

30) restruktūrizavimo plano patvirtinimas teisme ar administracinėje institucijoje reikalingas siekiant užtikrinti, kad kreditorių teisių ar dalininkų interesų susilpninimas būtų proporcingas restruktūrizavimo naudai ir kad jie turėtų teisę į veiksmingą teisinę gynybą. Todėl teismas ar administracinė institucija turėtų atmesti planą, jei nustatoma, kad numatytas planas susilpnintų prieštaraujančių kreditorių ar dalininkų teises taip, kad jie atsidurtų prastesnėje padėtyje, nei, tikėtina, skolininko verslo likvidavimo atveju, nesvarbu, ar, atsižvelgiant į konkrečią kiekvieno skolininko situaciją, likviduojant būtų parduodamos turto dalys, ar visa įmonė kaip veikiantis verslas. Tačiau tuomet, jei planas patvirtintas pritaikius kreditorių eilių nuomonės nepaisymo mechanizmą, absoliutaus pirmumo taisyklė turėtų būti taikoma atsižvelgiant į įmonės įvertinimą, kuris – priešingai nei nustatant likvidacinę vertę parduodant įmonę kaip veikiantį verslą – grindžiamas skolininko verslo verte ilgesniu laikotarpiu. Įmonės įvertinimo suma paprastai yra didesnė nei likvidacinė vertė, nes ji apskaičiuojama atsižvelgiant į tai, kad įmonė tęsia veiklą ir sutarčių vykdymą su mažiausiai įmanomais trukdžiais, išlaiko finansinių kreditorių, akcininkų ir klientų pasitikėjimą, toliau gauna pajamas ir sušvelnina poveikį darbuotojams;

31) restruktūrizavimo plano sėkmė dažnai gali priklausyti nuo to, ar yra finansinių išteklių, pirma, verslui vykdyti per derybas dėl restruktūrizavimo ir, antra, restruktūrizavimo planui įgyvendinti, kai jis patvirtinamas. Todėl vykdant vėlesnes nemokumo procedūras neturėtų būti leidžiama pareikšti ieškinių dėl naujo finansavimo arba tarpinio finansavimo priemonių pripažinimo negaliojančiomis, niekinėmis ar nevykdytinomis, nes kenktų visiems kreditoriams. Nacionaliniai nemokumo teisės aktai, kuriuose numatyta galimybė pareikšti ieškinį dėl negaliojimo, jeigu skolininkas taptų nemokus, arba nustatyta, kad naujiems skolintojams gali būti taikomos civilinės, administracinės ar baudžiamosios sankcijos dėl finansinių sunkumų patiriančių skolininkų kreditavimo, trukdo pasinaudoti finansavimo galimybėmis, kurios yra būtinos sėkmingai susiderėti dėl restruktūrizavimo plano ir jį įgyvendinti. Kitaip nei teikiant naujo finansavimo priemones, kurias restruktūrizavimo plane turėtų patvirtinti teismas ar administracinė institucija, tarpinio finansavimo atveju šalys nežino, ar planas bus patvirtintas. Tarpinio finansavimo priemonių apsaugos apribojimas ją

taikant tik tuomet, kai planą priima kreditoriai arba jis patvirtinamas teismo ar administracinės institucijos, atgrasytų laikino finansavimo teikėjus. Siekiant išvengti galimo piktnaudžiavimo, apsauga turėtų būti taikoma tik toms finansavimo priemonėms, kurių pagrįstai ir nedelsiant reikia, kad skolininko įmonė galėtų tęsti veiklą ar išlikti arba kad iki plano patvirtinimo būtų išsaugota ar padidinta tos įmonės vertė. Apsauga nuo ieškinių dėl pripažinimo negaliojančiais ir apsauga nuo asmeninės atsakomybės yra būtinosios garantijos, suteikiamos tarpinio finansavimo ir naujo finansavimo priemonėms. Tačiau norint motyvuoti naujus skolintojus imtis rizikos investuoti į perspektyvų, tačiau finansinių sunkumų patiriantį skolininką, gali prireikti papildomų paskatų, pavyzdžiui, vėlesnėse nemokumo procedūrose suteikiant tokioms finansavimo priemonėms pirmumą bent jau neužtikrintų reikalavimų atžvilgiu;

32) suinteresuotos šalys turėtų turėti galimybę apskųsti sprendimą dėl restruktūrizavimo plano patvirtinimo. Tačiau siekiant užtikrinti plano veiksmingumą, sumažinti netikrumą ir išvengti ilgų terminų, dėl skundo pateikimo restruktūrizavimo plano įgyvendinimas neturėtų būti stabdomas. Valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę tais atvejais, kai nustatoma, kad dėl restruktūrizavimo plano buvo nepagrįstai pažeisti kreditorių mažumos interesai, kaip alternatyva plano panaikinimui atitinkamiems prieštaraujantiems kreditoriams būtų skiriama piniginė kompensacija, kurią turi sumokėti skolininkas arba už plano priėmimą balsavę kreditoriai;

33) siekiant diegti tradiciją kuo anksčiau kreiptis dėl prevencinio restruktūrizavimo, sąžiningiems sandoriams, kurie yra glaudžiai susiję su restruktūrizavimo plano priėmimu ar įgyvendinimu, vykdant vėlesnes nemokumo procedūras taip pat turėtų būti suteikta apsauga nuo ieškinių dėl jų pripažinimo negaliojančiais. Tokie sandoriai, sudaryti derybų dėl restruktūrizavimo plano tikslais ir glaudžiai susiję su jomis susiję, galėtų būti, pavyzdžiui, patronuojamosios įmonės pardavimas siekiant gauti grynųjų pinigų, kurių reikia finansinių sunkumų patiriančios įmonės veiklai tęsti, kol vyksta derybos dėl restruktūrizavimo. Sandoriai, reikalingi pagal restruktūrizavimo plano sąlygas arba glaudžiai su jomis susiję, galėtų būti, pavyzdžiui, patronuojamosios įmonės akcijų įkeitimas skolininkui siekiant gauti plane numatytą naują paskolą arba plane numatytas skolos konvertavimas į nuosavybę. Tokia apsauga turėtų padidinti tikrumą sudarant sandorius su įmonėmis, kurios, kaip žinoma, patiria sunkumų, ir leidžia išvengti kreditorių ir investuotojų baimės, kad restruktūrizavimui nepavykus visi tokie sandoriai galėtų būti paskelbti negaliojančiais;

34) visais prevencinio restruktūrizavimo procedūros etapais darbuotojams turėtų būti taikomos visos darbo teisėje numatytos apsaugos priemonės. Visų pirma Direktyva nepažeidžiamos darbuotojų teisės, įtvirtintos Tarybos direktyvoje 98/59/EB[68], Tarybos direktyvoje 2001/23/EB[69], Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2002/14/EB[70],

---

68 1998 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 98/59/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su kolektyviniu atleidimu iš darbo, suderinimo, OL L 225, 1998 8 12, p. 16.

69 2001 m. kovo 12 d. Tarybos direktyva 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo, OL L 82, 2001 3 22, p. 16.

70 2002 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/14/EB dėl bendros darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais sistemos sukūrimo Europos bendrijoje, OL L 80, 2002 3 23, p. 29.

Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/94/EB[71] ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/38/EB[72]. Ja visiškai nedaromas poveikis įsipareigojimams dėl darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais pagal nacionalinės teisės aktus, kuriais įgyvendinamos pirmiau nurodytos direktyvos. Be kita ko, tai pareigą informuoti darbuotojų atstovus ir konsultuotis su jais dėl sprendimo pasinaudoti prevencinio restruktūrizavimo mechanizmu pagal Direktyvą 2002/14/EB. Kadangi būtina užtikrinti tinkamą darbuotojų apsaugos lygį, valstybės narės iš esmės turėtų nustatyti, kad nepatenkintiems darbuotojų reikalavimams, kaip apibrėžta Direktyvoje 2008/94/EB, niekada nebūtų taikomas vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymas, nesvarbu, ar šie reikalavimai atsirado prieš priimant sprendimą dėl sustabdymo, ar po to. Tokį sustabdymą turėtų būti leidžiama taikyti tik toms sumoms ir tokiu laikotarpiu, kurių atžvilgiu tų reikalavimų patenkinimas yra veiksmingai užtikrintas kitomis nacionalinėje teisėje numatytomis priemonėmis. Jei valstybės narės nustato, kad Direktyvoje 2008/94/EB nustatyta nepatenkintų darbuotojų reikalavimų įvykdymo garantija taikoma ir šia direktyva nustatytoms prevencinio restruktūrizavimo procedūroms, išimtis, pagal kurią vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymas netaikomas darbuotojų reikalavimams, tampa nepagrįsta tiek, kiek yra užtikrinama šia garantija. Jeigu nacionalinėje teisėje nustatyta garantijų institucijų atsakomybės apribojimų, susijusių su garantijos laikotarpiu arba darbuotojams išmokama suma, darbuotojai turėtų galėti reikalauti likusios reikalavimo dalies įvykdymo iš darbdavio net ir sustabdymo laikotarpiu;

35) jei restruktūrizavimo plane numatytas dalies įmonės ar verslo perleidimas, darbuotojų teisės, kylančios iš darbo sutarties ar darbo santykių (visų pirma teisė į darbo užmokestį) turėtų būti garantuojamos pagal Direktyvos 2001/23/EB 3 ir 4 straipsnius, nepažeidžiant specialiųjų nuostatų, taikytinų pradėjus nemokumo procedūras pagal tos direktyvos 5 straipsnį, ir ypač tos direktyvos 5 straipsnio 2 dalyje numatytų galimybių. Be to, papildant Direktyvoje 2002/14/EB garantuojamas teises, susijusias su informavimu ir konsultavimusi – įskaitant dėl sprendimų, kurie gali lemti esminių darbo organizavimo arba sutartinių santykių pasikeitimų – siekiant susitarimo dėl tokių sprendimų, ir šių teisių nepažeidžiant, darbuotojams, kuriems daro poveikį restruktūrizavimo planas, šia direktyva turėtų būti suteikta teisė dėl jo balsuoti. Balsavimo dėl restruktūrizavimo plano tikslais valstybės narės gali nuspręsti atskirti darbuotojus nuo kitų kreditorių, sudarydamos atskirą jų eilę;

36) siekiant labiau skatinti prevencinį restruktūrizavimą, svarbu užtikrinti, kad įmonių vadovai nebūtų atgrasomi nuo pagrįstų verslo sprendimų ar pagrįstos komercinės rizikos, ypač kai tokie veiksmai gali padidinti potencialiai perspektyvios įmonės restruktūrizavimo sėkmės tikimybę. Jeigu įmonė patiria finansinių sunkumų, jos vadovai turėtų imtis veiksmų, pavyzdžiui, kreiptis profesionalios konsultacijos, taip pat dėl restruktūrizavimo ir nemokumo, pavyzdžiui, pasinaudoti ankstyvojo perspėjimo priemonėmis, jei jos yra; apsaugoti įmonės turtą siekiant padidinti vertę ir išvengti pagrindinio turto praradimo; įvertinti įmonės perspektyvumą atsižvelgiant į

---

71 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/94/EB dėl darbuotojų apsaugos jų darbdaviui tapus nemokiam, OL L 283, 2008 10 28, p. 36.

72 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/38/EB dėl Europos darbo tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo, OL L 122, 2009 5 16, p. 28.

verslo struktūrą bei funkcijas ir sumažinti išlaidas; nesudarinėti bendrovės vardu sandorių, kurie gali būti pripažinti negaliojančiais, nebent jie būtų pagrįsti verslo sumetimais; tęsti komercinę veiklą, jei tai gali padidinti įmonės kaip veikiančio verslo vertę; pradėti derybas su kreditoriais ir prevencinio restruktūrizavimo procedūras. Kai skolininko nemokumas beveik neišvengiamas, taip pat svarbu apsaugoti teisėtus kreditorių interesus nuo valdymo sprendimų, galinčių pakeisti skolininko turto sudėtį, ypač jei dėl tų sprendimų dar labiau sumažėja turto, skirto restruktūrizavimui arba padalijimui kreditoriams, vertė. Todėl tokiomis aplinkybėmis įmonių vadovai privalo vengti bet kokių tyčinių arba itin neatsargių veiksmų, kuriais siekiama asmeninės naudos suinteresuotųjų subjektų sąskaita, nesudarinėti sandorių už per mažą kainą ir nesiimti veiksmų, kuriais vienam ar keliems suinteresuotiesiems subjektams būtų suteiktas nepagrįstas privalumas kitų atžvilgiu. Taikant šią direktyvą vadovais turėtų būti laikomi asmenys, atsakingi už bendrovės valdymo sprendimus;

37) valstybėse narėse numatytos skirtingos antrosios galimybės sąlygos gali skatinti per daug įsiskolinusius verslininkus persikelti į kitas valstybes nares dėl ten taikomo trumpesnio skolos panaikinimo laikotarpio ar palankesnių skolos panaikinimo sąlygų, o tai didina teisinį netikrumą ir kreditorių, siekiančių savo reikalavimų patenkinimo, išlaidas. Be to, bankroto padariniai, visų pirma socialinė stigma, teisinės pasekmės, kaip antai ilgi draudimo verstis veikla laikotarpiai, ir ilgalaikis skolininko statusas, labai atgraso verslininkus nuo įmonės steigimo ar pasinaudojimo antrąja galimybe, nors ir įrodyta, kad bankrutavę verslininkai antrą kartą turi daugiau sėkmės galimybių. Todėl reikėtų imtis priemonių siekiant mažinti per didelio verslininkų įsiskolinimo ir bankroto neigiamą poveikį, visų pirma nustatant, kad po tam tikro laikotarpio jų skolos gali būti visiškai panaikintos, ir apribojant sprendimų dėl draudimo verstis veikla, kurie priimami dėl pernelyg didelio skolininko įsiskolinimo, galiojimo trukmę;

38) visiškas skolų panaikinimas arba draudimo verstis veikla atšaukimas po trumpo laikotarpio tam tikrais atvejais nepateisinamas, pavyzdžiui, jei skolininkas yra nesąžiningas arba veikė piktnaudžiaudamas. Valstybės narės turėtų gerai išaiškinti teismams ar administracinėms institucijoms, kaip reikia vertinti verslininko sąžiningumą. Pavyzdžiui, vertindami, ar skolininkas buvo nesąžiningas, teismai ar administracinės institucijos gali atsižvelgti į tokias aplinkybes kaip skolų pobūdis ir dydis, jų atsiradimo laikas, skolininko pastangos jas grąžinti ir laikytis teisinių prievolių, įskaitant viešojo licencijavimo ir teisingos buhalterijos reikalavimus, taip pat jo mėginimai išvengti kreditorių reikalavimų. Kai kuriais atvejais, kai verslininkai verčiasi tam tikromis profesijomis, kurios valstybėse narėse laikomos pažeidžiamomis, arba yra buvę nuteisti baudžiamojoje byloje, sprendimas dėl draudimo verstis veikla gali galioti ilgiau arba būti neterminuotas. Tokiais atvejais verslininko skolos galėtų būti panaikinamos, tačiau jam būtų ilgiau ar neribotą laiką draudžiama verstis tam tikra profesija;

39) būtina išlaikyti ir padidinti procedūrų skaidrumą ir nuspėjamumą, kad jos veiksmingai padėtų išsaugoti įmones, suteikti verslininkams antrąją galimybę ir veiksmingai likviduoti neperspektyvias įmones. Taip pat reikia trumpinti pernelyg ilgas nemokumo procedūras, kurias taiko daug valstybių narių ir kurios lemia kreditorių ir investuotojų teisinį netikrumą ir žemas susigrąžinimo normas. Galiausiai, pasitelkiant Reglamente (ES) Nr. 2015/848 nustatytus tvirtesnio teismų ir nemokumo specialistų bendradarbiavimo tarpvalstybinėse bylose mechanizmus, visoje Sąjungoje reikia užtikrinti aukštą visų procese dalyvaujančių subjektų profesinį lygį. Kad būtų pasiekta šių tikslų, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad teismų ir administracinių institucijų darbuotojai būtų tinkamai apmokyti ir turėti specialiųjų žinių ir patirties nemokumo

srityje. Tokia teisėjų specializacija leistų greitai priimti sprendimus, galinčius turėti didelę ekonominę ir socialinę reikšmę, ir tai nereiškia, kad šie teisėjai spręstų vien tik restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės klausimus. Pavyzdžiui, šių tikslų būtų lengviau siekti nacionalinės teisės aktuose dėl teismų veiklos organizavimo numačius specializuotus teismus ar kolegijas;

40) valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti, kad teismo ar administracinės institucijos skiriami restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės specialistai būtų tinkamai apmokyti, jų veikla būtų prižiūrima, skyrimas vyktų skaidriai, deramai atsižvelgiant į poreikį užtikrinti veiksmingas procedūras, ir kad šie specialistai savo funkcijas vykdytų sąžiningai. Specialistai taip pat turėtų laikytis savanoriškų elgesio kodeksų, kuriais siekiama užtikrinti reikiamo lygio kvalifikaciją ir mokymą, šių specialistų pareigų ir nuostatų dėl darbo užmokesčio skaidrumą, profesinės civilinės atsakomybės draudimą ir priežiūros bei reguliavimo mechanizmų, pagal kuriuos turėtų būti numatyta tinkamos ir veiksmingos sankcijos blogai savo pareigas atliekantiems specialistams, nustatymą. Tokie standartai iš esmės gali būti užtikrinti nekuriant naujų profesijų ar kvalifikacijų;

41) siekdamos toliau trumpinti procedūrų trukmę, kartu užtikrinant veiksmingesnį kreditorių dalyvavimą restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrose, ir visiems kreditoriams, nepriklausomai nuo jų buvimo vietos Sąjungoje, sudaryti panašias sąlygas, valstybės narės turėtų įdiegti nuotolinio ryšio priemones, kuriomis būtų galima naudotis vykdant teismines procedūras. Turėtų būti įmanoma tokius procesinius veiksmus kaip kreditorių reikalavimų pareiškimas, skolininko arba restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės specialisto pranešimų siuntimas, balsavimas dėl restruktūrizavimo plano arba skundo pateikimas, atlikti elektroniniu būdu. Tokios komunikacijos tarpvalstybinis pripažinimas turėtų atitikti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 910/2014[73];

42) šios direktyvos įgyvendinimo ir taikymo stebėsenos tikslais svarbu rinkti patikimus duomenis apie restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų rezultatus. Todėl valstybės narės turėtų rinkti ir kaupti duomenis, kurie būtų pakankamai išsamūs, kad leistų tiksliai įvertinti, kaip Direktyva veikia praktiškai;

43) finansų rinkų stabilumas labai priklauso nuo susitarimų dėl finansinio įkaito, visų pirma, kai užtikrinimo priemonė teikiama dalyvaujant nurodytose sistemose arba centrinio banko operacijose ir kai įkaito vertė užtikrinama pagrindinėms sandorio šalims (PSŠ). Kadangi užstatui pateiktų finansinių priemonių vertė gali būti labai nepastovi, itin svarbu jas realizuoti greitai, kol ši vertė nesumažėjo. Todėl šia direktyva neturėtų būti pažeidžiama 1998 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/26/EB[74], Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/47/EB[75] ir Reglamentas (ES) Nr. 648/2012[76];

---

73 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL L 257, 2014 8 28, p. 73).

74 1998 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/26/EB dėl atsiskaitymų baigtinumo mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymų sistemose (OL L 166, 1998 6 11, p. 45).

75 2012 m. birželio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/47/EB dėl susitarimų dėl finansinio įkaito (OL L 168, 2002 6 27, p. 43).

76 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų (OL L 201, 2012 7 27, p. 1).

44) restruktūrizavimo plano priėmimo ir įgyvendinimo procesui neturėtų trukdyti bendrovių teisės nuostatos. Todėl valstybės narės turėtų nukrypti nuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/30/ES[77] nustatytų reikalavimų, susijusių su pareiga sušaukti visuotinį susirinkimą ir pirmumo tvarka pasiūlyti akcijas esamiems akcininkams, tokia apimtimi ir tokį laikotarpį, kiek reikia užtikrinti, kad akcininkai nesužlugdytų restruktūrizavimo piktnaudžiaudami Direktyvoje 2012/30/ES nustatytomis teisėmis. Valstybės narės neturėtų būti įpareigotos nukrypti nuo bendrovių teisės nuostatų (iš viso arba ribotu laikotarpiu), jei gali užtikrinti, kad bendrovių teisės reikalavimai nesukels pavojaus restruktūrizavimo proceso veiksmingumui arba jeigu valstybės narės turi kitų, ne mažiau veiksmingų priemonių užtikrinti, kad akcininkai nepagrįstai nekliudytų priimti arba įgyvendinti restruktūrizavimo planą, kuris atkurtų įmonės gyvybingumą. Atsižvelgdamos į tai, valstybės narės turėtų teikti ypač daug dėmesio nuostatų, susijusių su vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymu ir restruktūrizavimo plano patvirtinimu, veiksmingumui – jis neturėtų nukentėti dėl raginimų rengti visuotinius akcininkų susirinkimus ar jų rezultatų. Todėl Direktyva 2012/30/ES turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeista;

45) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų[78], kuriuose paaiškinamos direktyvos sudedamųjų dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;

46) Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, reikalingi duomenų perdavimo formai nustatyti ir prireikus pakeisti. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011[79];

47) kadangi veikdamos atskirai valstybės narės negali deramai pasiekti šios direktyvos tikslų, nes dėl restruktūrizavimo ir nemokumo sistemų skirtumų ir toliau būtų daromos kliūtys laisvam kapitalo judėjimui ir įsisteigimo laisvei, ir kadangi šių tikslų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

---

77 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2012/30/ES dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės, siekdamos tokias priemones suvienodinti, reikalauja iš Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 54 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų bendrovių, jų narių ir kitų interesų apsaugai, akcines bendroves steigiant, palaikant ir keičiant jų kapitalą, koordinavimo (OL L 315, 2012 11 14, p. 74).

78 OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

79 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šioje direktyvoje nustatomos taisyklės dėl:

   (a) prevencinių restruktūrizavimo procedūrų, kuriomis, iškilus nemokumo pavojui, gali pasinaudoti finansinių sunkumų patiriantys skolininkai;

   (b) per daug įsiskolinusių verslininkų skolų panaikinimo procedūrų, suteikiančių jiems galimybę pradėti naują veiklą;

   (c) priemonių, kuriomis didinamas a ir b punktuose nurodytų procedūrų ir nemokumo procedūrų veiksmingumas.

2. Ši direktyva netaikoma šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms procedūroms, skirtoms skolininkams, kurie yra:

   (a) draudimo įmonės ir perdraudimo įmonės, kaip apibrėžta Direktyvos 2009/138/EB 13 straipsnio 1 ir 4 punktuose;

   (b) kredito įstaigos, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 punkte;

   (c) investicinės įmonės ir kolektyvinio investavimo subjektai, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 2 ir 7 punktuose;

   (d) pagrindinės sandorio šalys, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 648/2012 2 straipsnio 1 punkte;

   (e) centriniai vertybinių popierių depozitoriumai, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 909/2014 2 straipsnio 1 punkte;

   (f) kitos finansų įstaigos ir subjektai, išvardyti Direktyvos 2014/59/ES 1 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje;

   (g) fiziniai asmenys, kurie nėra verslininkai.

3. Valstybės narės gali išplėsti 1 dalies b punkte nurodytų procedūrų taikymo sritį, įtraukdamos į ją ir per daug įsiskolinusius fizinius asmenis, kurie nėra verslininkai.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

(1) nemokumo procedūra – kolektyvinė nemokumo procedūra, kurią vykdant parduodamas visas skolininko turtas ar jo dalis ir paskiriamas likvidatorius;

(2) restruktūrizavimas – skolininko turto ir įsipareigojimų arba bet kurios skolininko kapitalo dalies, įskaitant akcinį kapitalą, sudėties, sąlygų ar struktūros pakeitimas arba šių elementų derinys, įskaitant turto ar verslo dalies pardavimą, siekiant suteikti įmonei galimybę visiškai arba iš dalies tęsti veiklą;

(3) suinteresuotos šalys – kreditoriai arba kreditorių eilės ir, jei tai numatyta nacionalinėje teisėje, dalininkai, kurių reikalavimams ar interesams daro poveikį restruktūrizavimo planas;

(4) atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymas – laikinas teisės priverstinai vykdyti kreditoriaus reikalavimą skolininkui sustabdymas teismo ar administracinės institucijos nurodymu;

(5) vykdytinos sutartys – skolininko ir vieno ar kelių kreditorių sutartys, pagal kurias abi šalys atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo momentu dar turi neįvykdytų įsipareigojimų;

(6) eilių sudarymas – suinteresuotų kreditorių ir dalininkų sugrupavimas restruktūrizavimo plane pagal jų teisių ir susijusių reikalavimų ir interesų pirmumą, atsižvelgiant į galimas ankstesnes teises į turtą, užtikrinimo priemones ar kreditorių susitarimus, ir jų statuso restruktūrizavimo plane nustatymas;

(7) prieštaraujančių kreditorių nuomonės nepaisymas – teismo arba administracinės institucijos atliekamas restruktūrizavimo plano, kuriam pritaria kreditoriai, kurių reikalavimų suma sudaro daugumą, arba kreditoriai, kurių reikalavimų suma kiekvienoje eilėje sudaro daugumą, patvirtinimas neatsižvelgiant į kreditorių mažumos arba kiekvienos eilės kreditorių mažumos prieštaravimus;

(8) prieštaraujančių kreditorių eilių nuomonės nepaisymas – teismo arba administracinės institucijos atliekamas restruktūrizavimo plano patvirtinimas neatsižvelgiat į vienos ar kelių suinteresuotų kreditorių eilių prieštaravimus;

(9) kreditorių interesų kriterijus – kriterijus, pagal kurį bet kuris prieštaraujantis kreditorius dėl restruktūrizavimo plano negali atsidurti prastesnėje padėtyje nei likvidavimo atveju, neatsižvelgiant į tai, ar tokiu atveju parduodamos turto dalys, ar visa įmonė kaip veikiantis verslas;

(10) absoliutaus pirmumo taisyklė – taisyklė, pagal kurią paskesnės eilės kreditoriai gali gauti išmoką ar išsaugoti kitokį interesą pagal restruktūrizavimo planą tik po to, kai patenkinami visi prieštaraujančios kreditorių eilės reikalavimai;

(11) naujo finansavimo priemonės – bet kokios naujos esamo ar naujo kreditoriaus suteiktos restruktūrizavimo planui įgyvendinti reikiamos lėšos, dėl kurių restruktūrizavimo plane susitarta ir kurias po to patvirtino teismas arba administracinė institucija;

(12) tarpinio finansavimo priemonės – bet kokios naujos esamo ar naujo kreditoriaus suteiktos lėšos, kurių pagrįstai ir nedelsiant reikia, kad skolininko įmonė galėtų tęsti veiklą ar išlikti, arba kad iki restruktūrizavimo plano patvirtinimo būtų išsaugota ar padidinta tos įmonės vertė;

(13) per daug įsiskolinęs verslininkas – prekyba, verslu, amatu ar profesine veikla besiverčiantis fizinis asmuo, negalintis laiku grąžinti skolų, kai tai yra daugiau nei laikina problema;

(14) visiškas skolų panaikinimas – negrąžintų skolų nurašymas po procedūros, kuri apima turto realizavimą ir (arba) skolų grąžinimo ar atsiskaitymo planą;

(15) restruktūrizavimo specialistas – bet koks asmuo ar įstaiga, teismo ar administracinės institucijos paskirti vykdyti vieną ar kelias iš šių funkcijų:

(a) padėti skolininkui ar kreditoriams parengti restruktūrizavimo planą ar dėl jo derėtis;

(b) prižiūrėti skolininko veiklą derybų dėl restruktūrizavimo plano laikotarpiu ir apie ją pranešti teismui ar administracinei institucijai;

(c) derybų laikotarpiu perimti dalinę skolininko turto ar reikalų kontrolę.

3 straipsnis

Ankstyvasis perspėjimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad skolininkai ir verslininkai galėtų naudotis ankstyvojo perspėjimo priemonėmis, kurios leistų nustatyti verslo padėties blogėjimą ir pranešti skolininkui ar verslininkui, kad reikia skubiai imtis veiksmų.

2. Valstybės narės užtikrina, kad skolininkai ir verslininkai galėtų susipažinti su aktualia, atnaujinta, aiškia, glausta ir vartotojui patogiai pateikta informacija apie galimybę naudotis ankstyvojo perspėjimo priemonėmis ir kitomis priemonėmis, kurias jie gali pasitelkti siekdami įmonės restruktūrizavimo ankstyvuoju etapu arba asmeninių skolų panaikinimo.

3. Valstybės narės gali nustatyti, kad 1 ir 2 dalyse nurodytomis priemonėmis gali naudotis tik mažosios ir vidutinės įmonės arba verslininkai.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

PREVENCINIO RESTRUKTŪRIZAVIMO MECHANIZMAI

1 skirsnis

Galimybė pasinaudoti prevencinio restruktūrizavimo mechanizmais

4 straipsnis

Galimybė pasinaudoti prevencinio restruktūrizavimo mechanizmais

1. Valstybės narės užtikrina, kad iškilus nemokumo pavojui finansinių sunkumų patiriantys skolininkai galėtų pasinaudoti veiksmingais prevencinio restruktūrizavimo mechanizmais, kurie leistų restruktūrizuoti jų skolas ar verslą, atkurti įmonės gyvybingumą ir išvengti nemokumo.

2. Prevencinio restruktūrizavimo mechanizmus gali sudaryti viena ar daugiau procedūrų ar priemonių.

3. Valstybės narės priima nuostatas, kuriomis nustatoma, kad teismai ar administracinės institucijos gali kištis tik tais atvejais, kai tai būtina ir proporcinga siekiant apsaugoti suinteresuotų šalių teises.

4. Prevencinio restruktūrizavimo mechanizmais, pateikę prašymą, gali pasinaudoti skolininkai, arba kreditoriai, gavę skolininkų sutikimą.

2 skirsnis

Sąlygų deryboms dėl prevencinio restruktūrizavimo plano sudarymas

5 straipsnis

Savo turtą valdantis skolininkas

1. Valstybės narės užtikrina, kad skolininkai, pradedantys prevencinio restruktūrizavimo procedūras, ir toliau galėtų visiškai arba bent iš dalies kontroliuoti savo turtą ir kasdienes įmonės veiklos operacijas.

2. Teismo ar administracinės institucijos skiriamas restruktūrizavimo specialistas nėra visais atvejais privalomas.

3. Valstybės narės gali nustatyti, kad restruktūrizavimo specialisto skyrimas privalomas šiais atvejais:

   (a) jei pagal 6 straipsnį skolininko atžvilgiu sustabdytos atskiros vykdymo užtikrinimo priemonės;

   (b) jei restruktūrizavimo planą teismas ar administracinė institucija turi patvirtinti nepaisydami kreditorių eilių nuomonės, kaip nustatyta 11 straipsnyje.

6 straipsnis

Atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad skolininkų, kurie derasi su kreditoriais dėl restruktūrizavimo plano, atžvilgiu atskiros vykdymo užtikrinimo priemonės galėtų būti sustabdomos, jei toks sustabdymas reikalingas (ir tiek, kiek reikalinga) vykdant derybas dėl restruktūrizavimo plano.

2. Valstybės narės užtikrina, kad atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymas galėtų būti taikomas visų tipų kreditorių atžvilgiu, įskaitant užtikrinimo priemonę turinčius ir privilegijuotuosius kreditorius. Sustabdymas gali būti bendras, taikytinas visiems kreditoriams, arba ribotas, taikytinas vienam ar keliems konkretiems kreditoriams, kaip nustatyta nacionalinėje teisėje.

3. 2 dalis netaikoma nepatenkintiems darbuotojų reikalavimams, išskyrus atvejus, kai (ir tiek, kiek) valstybės narės kitomis priemonėmis garantuoja, kad tokie reikalavimai

bus patenkinti užtikrinant apsaugą, bent jau lygiavertę nustatytai atitinkamais nacionalinės teisės aktais, kuriais į nacionalinę teisę perkelta Direktyva 2008/94/EB.

4. Valstybės narės nustato, kad atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo laikotarpis negali būti ilgesnis kaip keturi mėnesiai.

5. Tačiau valstybės narės gali nustatyti, kad teismai ar administracinės institucijos skolininko ar kreditorių prašymu gali pratęsti pirminį atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo laikotarpį arba nustatyti naują atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo laikotarpį. Toks atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo laikotarpio pratęsimas galimas tik turint įrodymų, kad:

   (a) derantis dėl restruktūrizavimo plano padaryta apčiuopiama pažanga ir

   (b) pratęsus atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymą nebus nepagrįstai pažeisti suinteresuotų šalių interesai.

6. Toliau sustabdymas gali būti tęsiamas tik tuomet, jei tenkinamos 5 dalies a ir b punktuose nurodytos sąlygos ir iš konkrečių aplinkybių matyti, kad restruktūrizavimo planas greičiausiai bus priimtas.

7. Visas atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo laikotarpis, įskaitant pratęsimus ir atnaujinimus, negali būti ilgesnis kaip dvylika mėnesių.

8. Valstybės narės užtikrina, kad teismai ar administracinės institucijos galėtų visiškai ar iš dalies panaikinti atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymą, jei:

   (a) paaiškėja, kad kreditoriai, kartu sudarantys dalį, pagal nacionalinę teisę galinčią blokuoti restruktūrizavimo plano priėmimą, nepritaria tolesnėms deryboms; arba

   (b) to prašo skolininkas arba restruktūrizavimo specialistas.

9. Valstybės narės užtikrina, kad jei dėl atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo būtų nepagrįstai pažeidžiami atskirų kreditorių arba visos kreditorių eilės interesai, teismas ar administracinė institucija susijusių kreditorių prašymu galėtų nuspręsti netenkinti prašymo sustabdyti atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių arba panaikinti jau nustatytą atskirų vykdymo priemonių sustabdymą to kreditoriaus ar tos kreditorių eilės atžvilgiu.

7 straipsnis

Atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo pasekmės

1. Jei atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo laikotarpiu skolininkui pagal nacionalinę teisę kyla prievolė kreiptis dėl nemokumo procedūros inicijavimo, tokia prievolė iki šio laikotarpio pabaigos sustabdoma.

2. Bendras visiems kreditoriams taikomas atskirų vykdymo užtikrinimo veiksmų sustabdymas užkerta kelią tam, kad vieno ar kelių kreditorių prašymu būtų pradėta nemokumo procedūra.

3. Valstybės narės gali nukrypti nuo 1 dalies, jei skolininkas tampa nelikvidus ir todėl negali grąžinti skolų, kurių grąžinimo terminas sueina per sustabdymo laikotarpį. Tokiu atveju valstybės narės užtikrina, kad restruktūrizavimo procedūros nebūtų automatiškai nutrauktos ir, išnagrinėjęs galimybę per sustabdymo laikotarpį sudaryti susitarimą dėl sėkmingo restruktūrizavimo plano, teismas ar administracinė

institucija galėtų nuspręsti atidėti nemokumo procedūros inicijavimą ir išsaugoti atskirų vykdymo užtikrinimo priemonių sustabdymo daromą teigiamą poveikį.

4. Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriai, kuriems taikomas sustabdymas, sustabdymo laikotarpiu negalėtų atsisakyti vykdyti vykdytinų sutarčių ar jas nutraukti, anksčiau laiko užbaigti ar kitaip keisti skolininko nenaudai dėl skolų, atsiradusių prieš sustabdymą. Valstybės narės gali nustatyti, kad ši nuostata taikoma tik esminėms sutartims, kurios reikalingos, kad įmonė galėtų tęsti kasdienę veiklą.

5. Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriai negalėtų atsisakyti vykdyti vykdytinų sutarčių ar jas nutraukti, anksčiau laiko užbaigti ar kitaip keisti skolininko nenaudai remdamiesi sutarties nuostata, kurioje tokios priemonės numatytos, vien todėl, kad skolininkas pradėjo derybas dėl restruktūrizavimo, paprašė sustabdyti atskiras vykdymo užtikrinimo priemones, kad toks sustabdymas buvo pritaikytas ar dėl panašių su sustabdymu susijusių aplinkybių.

6. Valstybės narės užtikrina, kad vykdydamas įprastinę veiklą skolininkas galėtų visiškai nekliudomas tenkinti su sustabdymu nesusijusių kreditorių reikalavimus (ir grąžinti jiems skolas) bei su sustabdymu susijusių kreditorių reikalavimus, atsiradusius po sustabdymo ir vėliau sustabdymo laikotarpiu.

7. Jei sustabdymo laikotarpiui pasibaigus susitarimas dėl restruktūrizavimo plano nepasiekiamas, valstybės narės nereikalauja, kad skolininkas pateiktų prašymą dėl nemokumo procedūros inicijavimo, nebent būtų tenkinamos kitos nacionalinėje teisėje nustatytos nemokumo procedūros inicijavimo sąlygos.

3 skirsnis

Restruktūrizavimo planai

8 straipsnis

Restruktūrizavimo planų turinys

1. Valstybės narės reikalauja, kad teismui ar administracinei institucijai tvirtinti teikiamuose restruktūrizavimo planuose būtinai būtų pateikta ši informacija:

   (a) skolininko (arba skolininko įmonės), kurio restruktūrizavimo planas teikiamas, tapatybė;

   (b) skolininko arba skolininko įmonės esamos vertės įvertinimas bei motyvuotas skolininko finansinių sunkumų priežasčių ir masto nurodymas;

   (c) suinteresuotų šalių tapatybė, konkrečiai įvardijant kiekvieną šalį arba nurodant vieną ar kelias skolų kategorijas, taip pat jų reikalavimai ar interesai, į kuriuos atsižvelgiama restruktūrizavimo plane;

   (d) eilės, į kurias suinteresuotos šalys yra suskirstytos priimant planą, tokio suskirstymo pagrindas ir informacija apie atitinkamą kiekvienos eilės kreditorių ir eilės narių reikalavimų sumą;

(e) nesuinteresuotų šalių tapatybė, konkrečiai įvardijant kiekvieną šalį arba nurodant vieną ar kelias skolų kategorijas, nurodant priežastis, dėl kurių jų nesiūloma laikyti suinteresuotomis pagal šį planą;

(f) plano sąlygos, įskaitant (tačiau ne tik):

i) siūlomą jo įgyvendinimo trukmę;

ii) visus pasiūlymus skolas atidėti, nurašyti arba pakeisti kitų formų įsipareigojimais;

iii) bet kokį naują finansavimą, kurio tikimasi pagal restruktūrizavimo planą;

(g) už restruktūrizavimo plano pasiūlymą atsakingo asmens nuomonę arba motyvuotą pareiškimą, kuriame paaiškinama, kodėl verslas yra perspektyvus, kaip siūlomo plano įgyvendinimas, tikėtina, padės skolininkui išvengti bankroto ir atkurti ilgalaikį gyvybingumą, ir nurodoma, kokių tikimasi sąlygų, nuo kurių priklausys plano įgyvendinimo sėkmė.

2. Valstybės narės internete paskelbia restruktūrizavimo plano pavyzdį. Šiame pavyzdyje būtinai pateikiama nacionalinėje teisėje nustatyta informacija ir bendra praktinė informacija apie tai, kaip šį pavyzdį naudoti. Pavyzdys paskelbiamas valstybės narės oficialia kalba arba kalbomis. Valstybės narės stengiasi paskelbti šį pavyzdį ir kitomis kalbomis, visų pirma tarptautiniame versle vartojamomis kalbomis. Jis turi būti parengtas taip, kad kiekvienu atveju būtų lengvai pritaikomas atsižvelgiant į konkrečius poreikius ir aplinkybes.

3. Šalys pačios sprendžia, ar naudotis restruktūrizavimo plano pavyzdžiu.

9 straipsnis

Restruktūrizavimo planų priėmimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad suinteresuoti kreditoriai turėtų teisę balsuoti dėl restruktūrizavimo plano priėmimo. Tokią balsavimo teisę valstybės narės gali suteikti ir suinteresuotiems dalininkams, kaip nustatyta 12 straipsnio 2 dalyje.

2. Valstybės narės užtikrina, kad suinteresuotų šalių reikalavimai būtų vertinami suskirsčius juos į eiles pagal eilių sudarymo kriterijus. Eilės sudaromos taip, kad kiekvienos eilės kreditorių reikalavimai arba interesai būtų pakankamai panašūs, kad jos narius būtų galima pagrįstai laikyti vienalyte grupe, turinčia bendrą interesą. Mažų mažiausiai, priimant restruktūrizavimo planą užtikrinti ir neužtikrinti reikalavimai visada turi būti išskirti į atskiras eiles. Valstybės narės taip pat gali nustatyti, kad darbuotojai sudaro atskirą eilę.

3. Pateikus prašymą patvirtinti restruktūrizavimo planą, sudarytas eiles išnagrinėja teismas ar administracinė institucija.

4. Jei restruktūrizavimo plane atsižvelgiama į reikalavimus arba interesus, kurių suma kiekvienoje eilėje sudaro daugumą, laikoma, kad suinteresuotos šalys jį priėmė. Valstybės narės nustato balsų daugumą, reikalingą restruktūrizavimo planui priimti, kuri bet kuriuo atveju turi sudaryti ne daugiau kaip 75 proc. kiekvienos eilės reikalavimų arba interesų sumos.

5. Valstybės narės gali nustatyti, kad balsavimas dėl restruktūrizavimo plano priėmimo – tai reikalingos suinteresuotų šalių daugumos kiekvienoje klasėje konsultacijos ir susitarimas.

6. Jei vienoje ar keliose balsavimo eilėse reikiama dauguma nepasiekiama, planas vis tiek gali būti patvirtintas, jei atitinka 11 straipsnyje nustatytus reikalavimus dėl eilių nuomonės nepaisymo.

10 straipsnis

Restruktūrizavimo planų patvirtinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad toliau išvardyti restruktūrizavimo planai tampa šalims privalomi tik juos patvirtinus teismui ar administracinei institucijai:

   (a) restruktūrizavimo planai, turintys poveikį jiems prieštaraujančioms suinteresuotoms šalims;

   (b) restruktūrizavimo planai, kuriuose numatytos naujo finansavimo priemonės.

2. Valstybės narės užtikrina, kad restruktūrizavimo plano patvirtinimo teisme ar administracinėje institucijoje sąlygos būtų aiškiai apibrėžtos ir apimtų bent šiuos reikalavimus:

   (a) restruktūrizavimo planas turi būti priimtas pagal 9 straipsnį, ir apie tai turi būti pranešta visiems žinomiems kreditoriams, kuriuos šis planas gali paveikti;

   (b) restruktūrizavimo planas turi atitikti kreditorių interesų kriterijų;

   (c) visos naujo finansavimo priemonės turi būti būtinos restruktūrizavimo planui įgyvendinti ir jomis neturi būti nepagrįstai nepažeidžiami kreditorių interesai.

3. Valstybės narės užtikrina, kad teismai ar administracinės institucijos galėtų atsisakyti tvirtinti restruktūrizavimo planą, jei nėra realu, kad jis leis išvengti skolininko nemokumo ir užtikrinti įmonės gyvybingumą.

4. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai restruktūrizavimo planas tampa privalomas tik jį patvirtinus teisme ar administracinėje institucijoje, sprendimas būtų priimamas nepagrįstai nedelsiant po to, kai pateikiamas prašymas dėl patvirtinimo, ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 30 dienų nuo tokio prašymo pateikimo.

11 straipsnis

Kreditorių eilių nuomonės nepaisymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad restruktūrizavimo planą, kurio nepatvirtino visos suinteresuotų šalių eilės, skolininko siūlymu arba kreditoriaus siūlymu, kuriam pritarė skolininkas, galėtų patvirtinti teismas ar administracinė institucija, ir jis taptų privalomas vienai ar kelioms prieštaraujančioms eilėms, jei tas restruktūrizavimo planas:

(a) atitinka 10 straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas;

(b) buvo patvirtintas bent vienos suinteresuotų kreditorių eilės, kuri nėra akcininkų eilė ar kita eilė, kuri, atlikus įmonės vertinimą, pagal įprastą likvidavimo prioritetų eiliškumą negautų jokios išmokos ar kitos naudos;

(c) atitinka absoliutaus pirmumo taisyklę.

2. Valstybės narės gali nustatyti skirtingą 1 dalies b punkte nurodytą minimalų suinteresuotų eilių skaičių, reikalingą planui patvirtinti.

12 straipsnis

Dalininkai

1. Valstybės narės užtikrina, kad iškilus nemokumo pavojui akcininkai ir kiti dalininkai, turintys reikalavimų skolininkui, negalėtų nepagrįstai sukliudyti priimti ar įgyvendinti restruktūrizavimo planą, kuris leistų atkurti įmonės gyvybingumą.

2. Siekdamos 1 dalyje nurodyto tikslo valstybės narės gali numatyti, kad dalininkai turi sudaryti vieną ar kelias atskiras eiles, ir suteikti jiems teisę balsuoti dėl restruktūrizavimo planų priėmimo. Tokiu atveju priimant ir tvirtinant restruktūrizavimo planus taikomas 11 straipsnyje nustatytas eilių nuomonės nepaisymo mechanizmas.

13 straipsnis

Teismo ar administracinės institucijos atliekamas vertinimas

1. Jei restruktūrizavimo planas ginčijamas tvirtinant, kad juo neatsižvelgiama į kreditorių interesų kriterijų, teismas ar administracinė institucija nustato likvidacinę vertę.

2. Įmonės vertę teismas ar administracinė institucija nustato remdamiesi įmonės kaip veikiančio verslo verte, jeigu:

(a) restruktūrizavimo planas gali būti patvirtintas tik pritaikius eilių nuomonės nepaisymo mechanizmą;

(b) restruktūrizavimo planas ginčijamas tvirtinant, kad juo pažeidžiama absoliutaus pirmumo taisyklė.

3. Valstybės narės užtikrina, kad būtų paskirti tinkamos kvalifikacijos specialistai, kurie, jei reikia ir tikslinga, padėtų teismui ar administracinei institucijai atlikti vertinimą, be kita ko, tais atvejais, kai kreditorius ginčija užstato vertę.

4. Valstybės narės užtikrina, kad 1, 2 ir 3 dalyse nurodytais ginčo atvejais būtų galima pateikti skundą teismui ar administracinei institucijai, kurių prašoma patvirtinti restruktūrizavimo planą, arba apskųsti sprendimą dėl restruktūrizavimo plano patvirtinimo.

14 straipsnis

Restruktūrizavimo planų poveikis

1. Valstybės narės užtikrina, kad teismo ar administracinės institucijos patvirtinti restruktūrizavimo planai būtų privalomi visoms juose nurodytoms šalims.
2. Restruktūrizavimo planas nedaro poveikio kreditoriams, kurie nedalyvavo jį priimant.

15 straipsnis

Skundai

1. Valstybės narės užtikrina, kad teismo priimtą sprendimą dėl restruktūrizavimo plano patvirtinimo būtų galima apskųsti aukštesnės instancijos teisme, o administracinės institucijos priimtą sprendimą dėl restruktūrizavimo plano patvirtinimo – teisme.
2. Tokie skundai nagrinėjami pagreitinta tvarka.
3. Gavus skundą dėl sprendimo, kuriuo patvirtintas restruktūrizavimo planas, to plano vykdymas nestabdomas.
4. Valstybės narės užtikrina, kad išnagrinėjęs 3 dalyje nurodytą skundą teismas galėtų:
   (a) panaikinti restruktūrizavimo planą arba
   (b) patvirtinti planą ir skirti prieštaraujantiems kreditoriams piniginę kompensaciją, kurią turi sumokėti skolininkas arba už plano priėmimą balsavę kreditoriai.

4 skirsnis

Naujo finansavimo ir tarpinio finansavimo priemonių bei kitų su restruktūrizavimu susijusių sandorių apsauga

16 straipsnis

Naujo finansavimo ir tarpinio finansavimo priemonių apsauga

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų deramai skatinamos naujo finansavimo ir tarpinio finansavimo priemonės ir užtikrinama jų apsauga. Visų pirma, naujo ir tarpinio finansavimo priemonės vykdant vėlesnes nemokumo procedūras negali būti paskelbtos negaliojančiomis, niekinėmis ar nevykdytinomis kaip kenkiančios visiems kreditoriams, nebent tokie sandoriai būtų įvykdyti apgaule arba piktnaudžiaujant.

2. Naujo arba tarpinio finansavimo priemonių teikėjams valstybės narės gali suteikti teisę vėliau vykdant likvidavimo procedūras gauti išmokas pirmiau nei kiti kreditoriai, kurių reikalavimai į pinigus ar turtą priešingu atveju turėtų pirmumą arba būtų lygiaverčiai. Valstybės narės nustato, kad tokiais atvejais naujo finansavimo ir tarpinio finansavimo priemonės mažų mažiausiai turi pirmumą užtikrinimo priemonių neturinčių paprastų kreditorių reikalavimų atžvilgiu.

3. Naują finansavimą ir tarpinį finansavimą restruktūrizavimo tikslais teikiantys subjektai atleidžiami nuo civilinės, administracinės ir baudžiamosios atsakomybės vėliau skolininkui tapus nemokiu, nebent toks finansavimas buvo suteiktas apgaule arba piktnaudžiaujant.

17 straipsnis

Kitų su restruktūrizavimu susijusių sandorių apsauga

1. Valstybės narės užtikrina, kad sandoriai, kuriais siekiama palengvinti derybas dėl teismo ar administracinės institucijos patvirtinto restruktūrizavimo plano arba kurie yra glaudžiai su tokiomis derybomis susiję, vykdant vėlesnes nemokumo procedūras negalėtų būti paskelbti negaliojančiais, niekiniais ar nevykdytinais kaip kenkiantys visiems kreditoriams, nebent tokie sandoriai būtų įvykdyti apgaule arba piktnaudžiaujant.

2. Be kita ko, 1 dalyje nurodyta apsauga taikoma:

   (a) pagrįsto dydžio mokesčiams ir išlaidoms, susijusiems su derybomis dėl restruktūrizavimo plano, jo priėmimu, patvirtinimu ir įgyvendinimu;

   (b) pagrįsto dydžio mokesčiams ir išlaidoms, skirtiems profesionalioms konsultacijoms dėl bet kurio restruktūrizavimo plano aspekto;

   (c) darbuotojų darbo užmokesčio už jau atliktą darbą išmokėjimui;

   (d) kitiems vykdant įprastinę veiklą būtiniems ir pagrįstiems mokėjimams bei išmokoms;

   (e) tokiems sandoriams kaip naujos paskolos, finansiniai įnašai arba dalies turto perleidimas, kurie nėra įprastinės veiklos dalis, tačiau sudaromi atsižvelgiant į derybas dėl restruktūrizavimo plano ir yra glaudžiai su jomis susiję.

3. Valstybės narės gali nustatyti, kad 2 dalies e punkte nurodytiems sandoriams 1 dalyje nustatyta apsauga taikoma tik tuomet, jei jie patvirtinti restruktūrizavimo specialisto arba teismo ar administracinės institucijos.

4. Valstybės narės užtikrina, kad joks sandoris, mokėjimas, skolos konvertavimas į nuosavybę, garantija ar užtikrinimo priemonė, kuriais siekiama palengvinti teismo ar administracinės institucijos patvirtinto restruktūrizavimo plano įgyvendinimą arba kurie yra glaudžiai su tokiu įgyvendinimu susiję, vykdant vėlesnes nemokumo procedūras negalėtų būti paskelbti negaliojančiais, niekiniais ar nevykdytinais kaip kenkiantys visiems kreditoriams, nebent tokie sandoriai būtų įvykdyti apgaule arba piktnaudžiaujant, neatsižvelgiant į tai, ar jie pripažįstami įmonės įprastinės veiklos dalimi, ar ne.

5 SKIRSNIS

Įmonių vadovų pareigos derybose dėl prevencinio restruktūrizavimo plano

18 straipsnis

Įmonių vadovų pareigos

Valstybės narės nustato taisykles, kuriomis užtikrinama kad iškilus nemokumo pavojui įmonių vadovai turėtų šias pareigas:

(a) nedelsiant imtis veiksmų siekiant kuo labiau sumažinti kreditorių, darbuotojų, akcininkų ir kitų suinteresuotų subjektų nuostolius;

(b) deramai atsižvelgti į kreditorių ir kitų suinteresuotų subjektų interesus;

(c) imtis tinkamų priemonių nemokumui išvengti;

(d) vengti tyčia arba dėl didelio neatsargumo sukelti pavojų įmonės gyvybingumui.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

ANTROJI GALIMYBĖ VERSLININKAMS

19 straipsnis

Galimybė pasinaudoti skolų panaikinimo priemone

1. Valstybės narės užtikrina, kad pagal šią direktyvą būtų galima visiškai panaikinti per daug įsiskolinusių verslininkų skolas.

2. Valstybės narės, kuriose visiškas skolų panaikinimas galimas tik verslininkui grąžinus dalį skolų, užtikrina, kad ši grąžinimo prievolė atitiktų konkretaus verslininko padėtį – visų pirma, būtų proporcinga jo disponuojamosioms pajamoms skolų panaikinimo laikotarpiu.

20 straipsnis

Skolų panaikinimo laikotarpis

1. Laikotarpis, po kurio per daug įsiskolinusių verslininkų skolos gali būti visiškai panaikintos, negali būti ilgesnis kaip treji metai nuo:

(a) dienos, kurią teismas ar administracinė institucija priėmė sprendimą dėl prašymo pradėti tokią procedūrą (jei užbaigus procedūrą per daug įsiskolinusio verslininko turtas likviduojamas) arba

(b) dienos, kurią, kurią buvo pradėtas įgyvendinti skolų grąžinimo planas (jei pagal procedūrą numatytas grąžinimo planas).

2. Valstybės narės užtikrina, kad pasibaigus skolų panaikinimo laikotarpiui per daug įsiskolinusių verslininkų skolos būtų panaikinamos be atskiro kreipimosi į teismą ar administracinę instituciją.

21 straipsnis

Draudimo verstis veikla laikotarpis

Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai per daug įsiskolinusio verslininko skolos pagal šią direktyvą panaikinamos, bet koks jam taikomas draudimas verstis prekyba, verslu, amatu ar profesine veikla, susijęs su per dideliu įsiskolinimu, baigtų galioti ne vėliau kaip pasibaigus skolų panaikinimo laikotarpiui, be atskiro kreipimosi į teismą ar administracinę instituciją.

22 straipsnis

Apribojimai

1. Nukrypdamos nuo 19, 20 ir 21 dalių, valstybės narės gali toliau taikyti arba priimti nuostatas, kuriomis tam tikrais aiškiai apibrėžtais atvejais apribojamos galimybės pasinaudoti skolų panaikinimo procedūra arba nustatomi ilgesni visiško skolų panaikinimo laikotarpiai, jei tokie apribojimai pateisinami bendrojo intereso sumetimais, ypač tais atvejais, kai:

(a) per daug įsiskolinęs verslininkas įsiskolindamas arba skolai kaupiantis kreditorių atžvilgiu veikė nesąžiningai arba piktnaudžiaudamas;

(b) per daug įsiskolinęs verslininkas nesilaiko grąžinimo plano ar bet kurios kitos teisinės prievolės, kuria siekiama apginti kreditorių interesus;

(c) skolų panaikinimo procedūra pradėta piktnaudžiaujant;

(d) skolų panaikinimo procedūra per tam tikrą laikotarpį pradėta kelis kartus.

2. Valstybės narės gali numatyti ilgesnius skolų panaikinimo laikotarpius tais atvejais, kai, siekiant užtikrinti per daug įsiskolinusio verslininko ir jo šeimos pragyvenimą, vykdant turto realizavimą negalima parduoti pagrindinio per daug įsiskolinusio verslininko gyvenamojo būsto.

3. Valstybės narės gali nustatyti, kad tam tikrų kategorijų skolos, kaip antai užtikrintos skolos arba skolos, susijusios su baudžiamosiomis sankcijomis arba civiline atsakomybe, negali būti panaikintos, arba nustatyti ilgesnį skolos panaikinimo laikotarpį, jei tokie apribojimai arba ilgesni laikotarpiai pateisinami bendrojo intereso sumetimais.

4. Nukrypdamos nuo 21 straipsnio, valstybės narės gali numatyti ilgesnius arba neterminuotus veiklos draudimo laikotarpius, kurie taikomi per daug įsiskolinusiems verslininkams, besiverčiantiems profesija, kurioje taikomos specialios etikos normos,

arba tais atvejais, kai sprendimas dėl veiklos draudimo teismo priimamas baudžiamojoje byloje.

23 straipsnis

Procedūrų dėl profesinių ir asmeninių skolų konsolidavimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai per daug įsiskolinęs verslininkas turi ir profesinių skolų, susikaupusių jam besiverčiant prekyba, verslu, amatu ar profesine veikla, ir asmeninių skolų, susikaupusių su šia veikla nesusijusiose srityse, visos skolos, siekiant jų panaikinimo, būtų nagrinėjamos pagal vieną procedūrą.
2. Nukrypdamos nuo 1 dalies, valstybės narės gali nustatyti, kad dėl profesinių ir asmeninių skolų turi būti sprendžiama vykdant atskiras procedūras, jei tokios procedūros gali būti koordinuojamos siekiant skolos panaikinimo pagal šią direktyvą.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

Priemonės restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės procedūrų veiksmingumui gerinti

24 straipsnis

Teismai ir administracinės institucijos

1. Valstybės narės užtikrina, kad teismų ir administracinių institucijų darbuotojams, sprendžiantiems restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės klausimus, būtų rengiami jų kompetencijos sritį atitinkantys pirminiai ir tolesni mokymai.
2. Jei restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės klausimai sprendžiami teismuose, valstybės narės, nepažeisdamos teismų nepriklausomumo ir atsižvelgdamos į teismų sistemų skirtumus Sąjungoje, užtikrina, kad šie klausimai būtų sprendžiami veiksmingai, t. y. užtikrinant sparčias procedūras ir reikiamą teismų darbuotojų kvalifikaciją ir specializaciją.

25 straipsnis

Restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės specialistai

1. Valstybės narės užtikrina, kad tarpininkams, nemokumo specialistams ir kitiems specialistams, skiriamiems restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės klausimams spręsti, būtų rengiami reikiami pirminiai ir tolesni mokymai, užtikrinantys, kad jų paslaugos šalims būtų teikiamos veiksmingai, nešališkai, nepriklausomai ir kompetentingai.

2. Valstybės narės visomis jų nuomone tinkamomis priemonėmis skatina restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės specialistų savanoriškų elgesio kodeksų rengimą ir jų laikymąsi bei kitus veiksmingus tokių paslaugų teikimo kokybės kontrolės mechanizmus.

26 straipsnis

Restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės specialistų skyrimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės specialistų skyrimo, atleidimo ir atsistatydinimo procesas būtų aiškus, nuspėjamas, teisingas ir atitiktų 2, 3 ir 4 dalyse nustatytus reikalavimus.
2. Valstybės narės užtikrina, kad bankroto specialisto tinkamumo kriterijai ir priežastys, dėl kurių asmuo negali būti juo skiriamas, būtų aiškūs ir skaidrūs.
3. Jei restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės specialistus skiria teismas ar administracinė institucija, valstybės narės užtikrina, kad kriterijai, pagal kuriuos teismas ar administracinė institucija atrenka tokį specialistą, būtų aiškūs ir skaidrūs. Renkant restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės specialistą konkrečiam atvejui, deramai atsižvelgiama į specialisto patirtį ir specialiąsias žinias. Prireikus nemokumo specialisto atrankos klausimu konsultuojamasi su skolininkais ir kreditoriais.
4. Vykdant tarpvalstybinio pobūdžio restruktūrizavimo ir nemokumo procedūras deramai atsižvelgiama į specialisto gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti su užsienio nemokumo specialistais ir teismais ar administracinėmis institucijomis, taip pat į jo žmogiškuosius ir administracinius gebėjimus.

27 straipsnis

Restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės specialistų priežiūra ir darbo užmokestis

1. Valstybės narės nustato reikalingas priežiūros ir reguliavimo priemones, kuriomis užtikrinama tinkama restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės specialistų darbo priežiūra. Be kita ko, šios priežiūros ir reguliavimo priemonės apima veiksmingas nuostatas dėl sankcijų netinkamai savo pareigas atliekantiems specialistams.
2. Valstybės narės užtikrina, kad restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės specialistų darbo užmokestis būtų sureguliuotas nuostatomis, kuriomis skatinamas greitas ir veiksmingas procedūrų atlikimas deramai atsižvelgiant į konkretaus atvejo sudėtingumą. Valstybės narės numato tinkamas procedūras ir atitinkamas apsaugos priemones, kurios leistų greitai išspręsti bet kokius ginčus dėl darbo užmokesčio.

28 straipsnis

Elektroninių ryšio priemonių naudojimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad toliau išvardytus veiksmus, įskaitant tarpvalstybiniais atvejais, būtų galima atlikti elektroninėmis priemonėmis:

   (a) pareikšti reikalavimus;

   (b) pateikti kompetentingam teismui ar administracinei institucijai restruktūrizavimo ar skolos grąžinimo planus;

   (c) siųsti pranešimus kreditoriams;

   (d) balsuoti dėl restruktūrizavimo planų;

   (e) pateikti skundus.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

Restruktūrizavimo, nemokumo ir skolos panaikinimo procedūrų stebėsena

29 straipsnis

Duomenų rinkimas

1. Valstybės narės, siekdamos patikimų metinių statistinių duomenų, valstybių narių lygmeniu renka ir kaupia duomenis apie:

   (a) pradėtų, vykdomų ir užbaigtų procedūrų skaičių, suskirstant procedūras į tokias grupes:

      i) prevencinės restruktūrizavimo procedūros,

      ii) nemokumo procedūros, kaip antai likvidavimo procedūros,

      iii) visiško fizinių asmenų skolų panaikinimo procedūros;

   (b) procedūros trukmę nuo pradžios iki išmokėjimo, suskirstant duomenis pagal procedūrų rūšis (prevencinė restruktūrizavimo procedūra, nemokumo procedūra, skolos panaikinimo procedūra);

   (c) kiekvieno rezultato tipo dalį kiekvienos restruktūrizavimo arba nemokumo procedūros srityje, taip pat skaičių procedūrų, dėl kurių pateiktas prašymas, bet kurios nebuvo pradėtos dėl nepakankamų lėšų, sudarančių skolininko turtą;

   (d) vidutines teismo ar administracinės institucijos patvirtintų procedūrų išlaidas eurais pagal procedūrų rūšis;

   (e) skolų susigrąžinimo normas, atskirai užtikrinimo priemones turinčių ir jų neturinčių kreditorių, ir procedūrų, kurių bendra susigrąžinimo norma

kiekvienos a punkte nurodytos procedūrų rūšies atveju yra nulinė ar ne didesnė kaip du procentai, skaičių;

(f) skolininkų, kuriems buvo taikoma a punkto i papunktyje nurodyta procedūra ir kuriems per trejus metus nuo tokios procedūros pabaigos pritaikoma viena iš a punkto i ir ii papunkčiuose nurodytų procedūrų, skaičių;

(g) skolininkų, kuriems buvo taikoma šios dalies a punkto iii papunktyje nurodyta procedūra ir kuriems po to dar kartą taikoma ši procedūra arba kita šios dalies a punkte nurodyta procedūra, skaičių.

Taikant pirmos pastraipos e punktą, susigrąžinimo normos skaičiuojamos atėmus išlaidas, o anonimizuotuose duomenų laukeliuose nurodomas ir bendra susigrąžinimo norma, ir susigrąžinimo normų dinamika per laikotarpį iki susigrąžinimo.

2. Valstybės narės suskirsto 1 dalyje nurodytus statistinius duomenis pagal:

(a) procedūroje dalyvaujančių skolininkų dydį pagal darbuotojų skaičių;

(b) tai, ar skolininkai yra fiziniai, ar juridiniai asmenys;

(c) pagal skolos panaikinimą, jei pagal nacionalinę teisę taikomas toks skirstymas; procedūras, kuriose dalyvauja tik verslininkai, ir procedūras, kuriose dalyvauja tik fiziniai asmenys.

3. Remdamosi sukauptais 1 ir 2 dalyse nurodytais duomenimis valstybės narės sudaro statistikos suvestinę, apimančią vienus kalendorinius metus iki kiekvienų metų gruodžio 31 d., pradėdamos nuo duomenų, kurie buvo surinkti per pirmuosius pilnus kalendorinius metus nuo [*įgyvendinimo priemonių taikymo pradžios dienos*]. Šie statistiniai duomenys kasmet iki kalendorinių metų, einančių po metų, kurių duomenys surinkti, kovo 31 d. perduodami Komisijai naudojantis standartine duomenų pateikimo forma.

4. Komisija įgyvendinimo aktais nustato 3 dalyje nurodytą duomenų pateikimo formą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 30 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

30 straipsnis

Komitetas

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

Baigiamosios nuostatos

31 straipsnis

Santykis su kitais teisės aktais

1. Šia direktyva nedaromas poveikis šiems teisės aktams:

   (a) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 98/26/EB dėl atsiskaitymų baigtinumo mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymų sistemose[80];

   (b) 2002 m. birželio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2002/47/EB dėl susitarimų dėl finansinio įkaito[81] ir

   (c) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) Nr. 648/2012 dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų[82].

2. Šia direktyva nepažeidžiamos darbuotojų teisės, įtvirtintos direktyvomis 98/59/EB, 2001/23/EB, 2002/14/EB, 2008/94/EB ir 2009/38/EB.

32 straipsnis

Direktyvos 2012/30/ES dalinis keitimas

Direktyvos 2012/30/ES 45 straipsnis papildomas 4 dalimi:

„4. Valstybės narės gali nukrypti nuo 19 straipsnio 1 dalies, 29 straipsnio, 33 straipsnio, 34 straipsnio, 35 straipsnio, 40 straipsnio 1 dalies b punkto, 41 straipsnio 1 dalies ir 42 straipsnio, kai tai yra būtina nustatant prevencinio restruktūrizavimo mechanizmą, numatytą ... Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje [dėl prevencinio restruktūrizavimo mechanizmų ir antrosios galimybės]*.

* (...) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl prevencinio restruktūrizavimo ir antrosios galimybės (OL...).“.

33 straipsnis

Nuostata dėl peržiūros

Ne vėliau kaip [*po 5 metų nuo įgyvendinimo priemonių taikymo pradžios dienos*], o vėliau – kas 7 metus, Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir

---

80 1998 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/26/EB dėl atsiskaitymų baigtinumo mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymų sistemose, OL L 166, 1998 6 11, p. 45.

81 2012 m. birželio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/47/EB dėl susitarimų dėl finansinio įkaito, OL L 168, 2002 6 27, p. 43.

82 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų, OL L 201, 2012 7 27, p. 1.

socialinių reikalų komitetui šios direktyvos taikymą ataskaitą, be kita ko, nurodydama, ar reikėtų apsvarstyti naujas priemones restruktūrizavimo, nemokumo ir antrosios galimybės teisinėms priemonėms konsoliduoti ir stiprinti.

34 straipsnis

Įgyvendinimas

1. Valstybės narės ne vėliau kaip [*po vienų metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos*] priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

   Tas nuostatas jos taiko nuo [*2 metai nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos*], išskyrus IV antraštinės dalies įgyvendinimo nuostatas, kurios taikomos nuo [*3 metai nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos*].

   Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

35 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

36 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas	*Pirmininkas*